

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

Gradonačelnik

KLASA: 024-02/22-01/117-28

URBROJ: 2170-1-15-00-22-6

Rijeka, 29. 11. 2022.

Gradonačelnik je 29. studenog 2022. godine donio sljedeći

z a k l j u č a k

1. Utvrđuje se Prijedlog programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023.- 2030. godine, u predloženom tekstu.
2. Prijedlog iz točke 1. ovog zaključka proslijeđuje se Gradskom vijeću Grada Rijeke na razmatranje i usvajanje.

GRADONAČELNIK

Marko FILIPOVIĆ

Dostaviti:

1. Gradskom vijeću, n/r predsjednice
2. Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo,
n/r Sande Sušanj, Lucije Kero, Lane Golob
3. Ured Grada, n/r Mirne Hriljac Nikšić i Federike Nikolić

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA
Gradonačelnik

Rijeka, 29. 11. 2022.

Gradsko vijeće Grada Rijeke
n/r predsjednice Ane Trošelj

Na temelju članka 58. Statuta Grada Rijeke („Službene novine Primorsko-goranske županije“ broj 24/09, 11/10 i 5/13 i „Službene novine Grada Rijeke“ broj 7/14, 12/17, 9/18, 11/18-pročišćeni tekst, 2/20 i 3/21) podnosim Gradskom vijeću Grada Rijeke na razmatranje i usvajanje **Prijedlog programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023.- 2030. godine.**

Na temelju članka 66. stavka 3. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Rijeke („Službene novine Primorsko-goranske županije“ broj 29/09, 14/13 i 22/13-ispr. i „Službene novine Grada Rijeke“ broj 10/17, 14/18, 2/19-pročišćeni tekst, 2/20 i 3/21) za izvjestiteljicu na sjednici Gradskog vijeća Grada Rijeke određujem Sandu Sušanj, pročelnicu Odjela gradske uprave za odgoj i školstvo.

GRADONAČELNIK

Marko FILIPOVIĆ

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo

KLASA: 600-01/22-05/83

URBROJ: 2170-1-04-00-22-1

Rijeka, 28.11.2022.

**GRADONAČELNIKU
MARKO FILIPOVIĆ**

PREDMET: Prijedlog Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023. – 2030. godine

**Pročelnica
Sanda Sušanj**

Materijal pripremile:

Lucija Kero

Lana Golob

Obrazloženje

Program za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023. – 2030. godine (u daljnjem tekstu: Program) krovni je strateški dokument koji objedinjuje i razrađuje ciljeve i mjere kojima Grad Rijeka želi odgovoriti na potrebe i probleme mladih na lokalnoj razini te općenito poboljšati kvalitetu života mladih. Program se odnosi na osmogodišnje razdoblje, s revizijom programa nakon četverogodišnje provedbe (2026. godine), što predstavlja dugoročni period planiranja i prikaz potrebnih ostvarenih ciljeva do kraja tog razdoblja, dok će se za svaku godinu od 2023. do 2030. posebno donijeti institucionalni operativni (godišnji) planovi koji će sadržavati detaljnu razradu ciljeva i aktivnosti navedenih u ovom dokumentu, ovisno o njihovom vremenskom rasporedu.

Grad Rijeka je u cilju zadovoljavanja financijskih pretpostavki za provedbu ovog Programa uspostavio tzv. Fond za mlade Grada Rijeke koji čini sastavni dio budućih Institucionalnih operativnih planova s nadležnostima svih odjela gradske uprave uključenih u pripremu i provedbu Programa. Fond prikazuje proračunska sredstva osigurana za mlade na godišnjoj razini, trenutno iskazana za 2021./2022. godinu, a koja se smatraju minimalnom polazišnom točkom za financijska ulaganja u mlade iz proračuna Grada Rijeke. Unutar Fonda za mlade navedene su stavke kako slijedi: naziv aktivnosti, izvor financiranja, proračunska pozicija, ukupan iznos te obrazloženje troška. U promatranom periodu izdvojena sredstva za mlade iz gradskog proračuna iznose 9.841.468,02 kuna.

Program je u bitnom usklađen je s postojećim nacrtom Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2022. do 2024. godine te je kompatibilan s Europskom poveljom o radu s mladima na lokalnoj razini i Europskom strategijom za mlade, kao i s Programom za mlade PGŽ 2021. – 2024., u čijoj je pripremi Grad Rijeka sudjelovao.

Program se nastavlja na Program za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2018. – 2022. godine, kao i na Plan razvoja grada Rijeke 2021. – 2027., koji je usmjeren i prema mladima, kao značajnoj društvenoj skupini u Rijeci. Rijeka je grad koji se može pohvaliti certifikatom „Grad za mlade“ za razdoblje od 2021. do 2024. godine, priznanjem koje se dodjeljuje gradovima koji predano rade na stvaranju uvjeta za kvalitetan život te osobni i profesionalni rast svojih mladih.

Na temelju preporuka iz nacrta Nacionalnog programa za mlade, Programom su strateški definirani ciljevi i mjere koje će Grad Rijeka provoditi u suradnji s partnerima, i to kroz tri dugoročna razvojna stupa koji potom definiraju ciljeve i razrađuju mjere s ciljem doprinosa rješavanju problema i zadovoljenju potreba mladih na području Rijeke.

Razvojni stupovi definirani ovim Programom odnose se na sljedeća područja:

- I. razvojni stup: Obrazovanje i (samo)zapošljavanje mladih
- II. razvojni stup: Dobrobit i osamostaljivanje mladih
- III. razvojni stup: Poticanje, osnaživanje i dijalog s mladima

Dugoročni ciljevi definiranih stupova su sljedeći:

- I. Unaprijediti kvalitetu obrazovanja i profesionalnog usmjeravanja mladih
- II. Ojačati opće uvjete za dobrobit i osamostaljenje mladih
- III. Osigurati poticajnu atmosferu u gradu za mlade

Temeljem elaboriranih analiza, rezultata i okvira, unutar razvojnih stupova definirano je 15 srednjoročnih ciljeva, koji se odnose na razdoblje do 2026. godine, kao i 80 mjera i pokazatelja učinaka mjera.

Proces izrade Programa odvijao se u četiri faze. Glavni cilj bio je izraditi dokument koji je potekao od mladih i koji odgovara na njihove želje i potrebe. U svaku smo fazu izrade stoga aktivno uključili mlade i organizacije koje se bave mladima te Savjet mladih Grada Rijeke kao neprocjenjivo važne partnere.

Prvi korak izrade Programa za mlade podrazumijevao je određivanje radnih skupina koje će aktivno sudjelovati u izradi istog. Radne skupine oblikovane su na način da obuhvate sve sudionike koji su uključeni ili mogu doprinijeti stvaranju i implementaciji politika za mlade. Bilo je stoga, uz same mlade, potrebno uključiti predstavnike lokalne samouprave koji su zaduženi za donošenje i provedbu politika za mlade, predstavnike Savjeta mladih Grada Rijeke te predstavnike zainteresirane javnosti koji mogu dati pozitivan doprinos ovoj temi. Izrada Programa odvijala se kroz strukturirane radionice koje su koordinirali predstavnici gradske uprave.

U drugoj fazi izrade mladi su također aktivno konzultirani i uključeni putem procesa strukturiranog dijaloga na način da su još jednom dobili priliku komentirati i predlagati izmjene i dopune prve verzije dokumenta. Ovim smo putem nastojali obuhvatiti i uključiti i one mlade osobe koje nisu sudjelovale u radnim skupinama izrade Programa. Naime, mladi su vrlo heterogena skupina te smo na ovaj način osigurali široku uključenost različitih podskupina kako bi se svaki glas čuo, argumentirao i razmotrio.

Treći korak bio je radni sastanak s predsjednicom i dijelom članova Gradskog vijeća Grada Rijeke, kao predstavničkog tijela svih građana, s ciljem dodatnog unaprijeđenja Programa.

Završna faza izrade iznjedrila je revidiran Program u koji su ukomponirani savjeti i mišljenja mladih dobivenih prilikom procesa strukturiranog dijaloga te mišljenja gradskih vijećnika. U želji da se postigne maksimalna transparentnost ciljeva Programa i ponovno poveća uključenost mladih, ali i svih zainteresiranih građanki i građana Rijeke, provedeno je i manje formalno savjetovanje putem podstranice E-konzultacije u sklopu mrežne stranice MojaRijeka, u formi anketnog upitnika te savjetovanje s javnošću, odnosno e-Savjetovanje. Navedeno predstavlja važan alat kojim je građanima omogućeno izravno sudjelovanje u izradi i donošenju važnih strateških dokumenata poput ovog. Mladima, ali i građanima općenito, kroz 30 dana omogućeno je uključivanje u izradu dokumenta kojim se uređuje njihov položaj, odgovara na njihove potrebe i osigurava prosperitet mladih čime se dugoročno zadovoljava interes i dobrobit svih Riječanki i Riječana.

Sukladno tome, nacrt ovog akta bio je objavljen na mrežnoj stranici Grada Rijeke, <https://ekonzultacije.rijeka.hr/program-za-mlade-grada-rijeka-za-razdoblje-od-2023-do-2030-godine/> radi provedbe savjetovanja s javnošću u trajanju od 30 dana, odnosno od dana 26. listopada 2022. do 26. studenoga 2022. godine.

U vezi navedenog, napominje se kako na nacrt predmetnog akta nije pristigla niti jedna primjedba ili prijedlog javnosti te da je sukladno obvezi iz Zakona o pravu na pristup informacijama sastavljeno Izvješće o provedenom savjetovanju koje je objavljeno na mrežnoj stranici Grada Rijeke, www.rijeka.hr te se nalazi u prilogu.

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU S JAVNOŠĆU

Naziv akta o kojem je savjetovanje provedeno:

Nacrt prijedloga Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023. – 2030. godine

Vrijeme trajanja savjetovanja: Savjetovanje je provedeno u trajanju od 30 dana odnosno od dana 26. listopada 2022. do 26. studenoga 2022. godine.

Cilj i glavne teme savjetovanja

Osnovni cilj savjetovanja bio je dobivanje povratnih informacija od zainteresirane javnosti u svezi predloženog Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023. – 2030. godine.

Red broj	Naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Članak na koji se odnosi primjedba/prijedlog	Tekst primjedbe/prijedloga	Prihvaćanje/neprihvaćanje primjedbe ili prijedloga
/	/	/	/	/

Napomena: U vremenu trajanja savjetovanja nije pristigla niti jedna primjedba/prijedlog zainteresirane javnosti na Nacrt prijedloga Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023. – 2030. godine.

Svakako vrijedi istaknuti da je na manje formalno ispitivanje javnog mišljenja, putem online anketnog upitnika, pristiglo 80 popunjenih anketnih upitnika mladih osoba u dobi od 17 do 30 godina.

U nastavku se nalazi sažetak rezultata prikupljenih ovim istraživanjem.

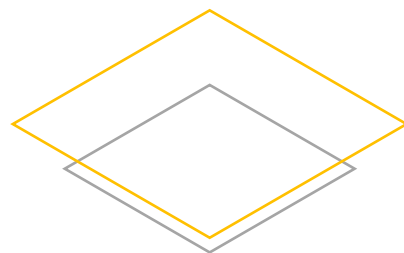
Ispitanici su podržali uvođenje Zdravstvenog odgoja i obrazovanja u zainteresirane osnovne škole Grada Rijeke sa 83 %. Također, kao bitni iskorak prepoznaju utvrđenu potrebu stambenog zbrinjavanja osoba mlađih od 30 godina i potrebu za formiranjem posebne Liste za mlade (70 %). Nadalje, 31 % ispitanika upoznato je s informacijom o osnivanju Odjela za mlade pri Gradskoj knjižnici Rijeka, kao prostora koji će mladi slobodno koristiti za formalna i neformalna druženja i prakse te za koji će zajedno s Gradskom knjižnicom kreirati sadržaje. 61 % ispitanika podržava preoblikovanje portala *MojaRijeka* u Portal za mlade. 73 % ispitanika podržava uspostavu dugoročnog sustava zagovaranja politika za mlade u Gradu Rijeci- *AmbasadorRI mladih*.

Slijedom navedenog, predlaže se da Gradonačelnik donese sljedeći

Z a k l j u č a k

1. Utvrđuje se Prijedlog Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023 .- 2030. godine, u predloženom tekstu.
2. Prijedlog Programa iz točke 1. ovog Zaključka prosjeđuje se Gradskom vijeću Grada Rijeke na razmatranje i usvajanje.

Na temelju članka 46. Statuta Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 24/09, 11/10 i 5/13 i "Službene novine Grada Rijeke" broj 7/14, 12/17, 9/18, 11/18-pročišćeni tekst, 2/20 i 3/21) Gradsko vijeće Grada Rijeke, na sjednici _____ 2022. godine, donijelo je

Program za mlade Grada Rijeke 2023. - 2030.

SADRŽAJ

UVOD	3
Uvodno o Programu za mlade Grada Rijeke	5
Fond za mlade Grada Rijeke	10
Mladi u Rijeci.....	10
DUGOROČNI RAZVOJNI STUPOVI	11
I. Dugoročni razvojni stup: obrazovanje i (samo)zapošljavanje mladih.....	11
Obrazovanje	13
(Samo)zapošljavanje	18
II. Dugoročni razvojni stup: dobrobit i osamostaljivanje mladih.....	21
Dobrobit	22
Osamostaljivanje	29
III. Dugoročni razvojni stup: Poticanje, osnaživanje i dijalog s mladim	36
TABLICA MJERA I POKAZATELJA	40
I. Dugoročni razvojni stup- obrazovanje i (samo)zapošljavanje	41
II. Dugoročni razvojni stup- dobrobit i osamostaljivanje mladih.....	48
III. Dugoročni razvojni stup: poticanje, osnaživanje i dijalog s mladima	52

UVOD

Uvodnik Savjeta mladih Grada Rijeke

U kreiranje Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023.- 2030. novi saziv Savjeta mladih Grada Rijeke uključio se u svibnju odmah po konstituiranju.

Bili smo svjesni koliko je nužno naše uključivanje jer je ovaj Program od iznimne važnosti za prepoznavanje i odgovaranje na potrebe mladih te za poticanje mladih na aktivno uključivanje u društvo.

Isto tako, potpuno smo svjesni da je u ovom procesu potrebna međusobna suradnja mladih i niza drugih dionika koji provode politike za mlade direktno ili indirektno čime se stvara dodana vrijednost ovom Programu, a i dugoročna struktura dionika za buduću uspješnu provedbu Programa.

Želimo istaknuti da su mladi jako zainteresirani za aktivno sudjelovanje u svojoj zajednici, puni ideja i entuzijazma za promjenama, a donositelji odluka trebaju im stvoriti platformu za realizaciju tih promjena u svrhu napretka našeg grada, na transparentan i odgovoran način.

Za kraj, a u ime Savjeta mladih, zahvaljujem svim mladim Riječankama i Riječanima na izdvojenom vremenu i sudjelovanju, na svakom prijedlogu, ideji i značajnoj konstruktivnoj kritici u cilju kreiranja najvažnijeg strateškog dokumenta za mlade u našem gradu.

Veliko hvala i svim pročelnicima/ama i djelatnicima/ama Odjela gradske uprave koji su kreirali s nama ovaj dokument, svim vanjskim stručnjacima/kinjama iz tri radne skupine, našim facilitatoricama iz Udruge Delta i naravno čelnicima Grada.

I ne zaboravimo da su interesi i potrebe mladih horizontalno jednaki, a njihova realizacija ne smije biti osjetljiva na političke promjene, stavove ili interese različitih organizacija.

Članice i članovi Savjeta mladih Grada Rijeke

Uvodnik Gradonačelnika

Drage Riječanke i dragi Riječani,

u svijetu koji se ubrzano mijenja i svakim danom postaje sve povezaniji, mladi ljudi suočeni su s novim izazovima koje, ni starije generacije, do sada nisu iskusile. No upravo zato, zajedničkim snagama, moramo, svatko iz svoje perspektive, u potpunosti prepoznati iznimnu važnost mladih ljudi kao temelja za razvoj društva i nositelja pozitivnih društvenih promjena.

S tim na umu, sa svima vama u fokusu, ključna je zajednička suradnja i partnerski odnos lokalne vlasti, koja će informirati i motivirati mlade ljude na uključivanje, uzimati u obzir njihovo mišljenje i osigurati sustavan i siguran prostor za raspravu. Dijalog je to, u kojem ključno mjesto zauzimate upravo vi, mladi ljudi našega grada. Vaš glas želimo čuti, vaše mišljenje želimo uvažiti.

Sustavna provedba politika za mlade u Gradu Rijeci provodi se već dugi niz godina, a započeta je s donošenjem prvog Programa za mlade Grada Rijeke. Od tada do danas, Programi za mlade pripremani su zajedno s mladima, raznim organizacijama i institucijama koje rade s mladima i za mlade, kao i ostalim stručnjacima iz ovoga područja.

U nastavku ćete pronaći nacrt trećeg Gradskog programa za mlade za razdoblje 2023. do 2030. godine. Ovaj krovni dokument za mlade, ima za dugoročni cilj stvoriti daljnje pretpostavke za poboljšanje vaših uvjeta života u našem gradu participativnom metodom sudjelovanja, u svim segmentima društvenih aktivnosti.

Sudjelovali ste u kreiranju niza planiranih aktivnosti u ovom dokumentu i nadam se da će vam upravo on biti svojevrsno polazište u daljnjoj provedbi politika za mlade, jer čvrsto vjerujem kako ste vi pokretači ključnih promjena u našoj zajednici.

Upravo zato, uvijek ponavljam da je osnovna pogreška tvrditi kako su mladi naša budućnost. Mladi su naša sadašnjost, najvrjedniji resurs ovoga društva koji treba osnažiti, čuti i uključiti sada. Jer djelovanjem danas, aktivnom participacijom u ovom trenutku, gradimo temelje za bolju budućnost.

Potrudimo se sada uložiti zajedničke napore i suradnjom, dijalogom i razumijevanjem, zajednički odgovoriti na sve postojeće i nadolazeće izazove.

Gradonačelnik, Marko Filipović

Uvodno o Programu za mlade Grada Rijeke

Javne politike za mlade na razini zemalja članica Europske unije te na regionalnim i lokalnim razinama već su duži niz godina važan sastavni dio političkog diskursa, političkog djelovanja i planiranja ulaganja iz javnih prihoda, negdje s jasnijim zakonodavnim i strateškim okvirom, a negdje bez dostatnog okvira, što nedvojbeno predstavlja izazov u pripremi jednog krovnog dugoročnog strateškog dokumenta za mlade.

U kontekstu javnih politika u Hrvatskoj, na žalost ne postoji konkretan nacionalni strateški okvir, postoji tek Zakon o savjetima mladih. kao jedini normativni akt gdje se spominje i definira pojam *mladih* i to kao dobne skupine kojoj pripadaju osobe od 15 do 30 godina.

Nacionalno resorno tijelo je Središnji državni ured za demografiju i mlade ustrojen Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 85/2020), a člankom 21. navedenog Zakona propisan je njegov djelokrug rada.

Agencija za mobilnost i programe Europske unije¹ javna je ustanova koju je osnovala Vlada RH potkraj 2007. godine radi stvaranja institucionalnog okvira za provedbu dvaju najvećih programa Europske unije u području obrazovanja i usavršavanja – Programa za cjeloživotno učenje i programa Mladi na djelu. Grad Rijeka već dugi niz godina uspješno surađuje s Agencijom u unaprjeđenju provedbe politika za mlade u našem gradu.

Na području RH u 2019., prema podacima Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade u Izvješću o praćenju provedbe Zakona o savjetima mladih ima 124 osnovanih savjeta mladih, od kojih je aktivno 96, a 28 nisu u skladu sa Zakonom o savjetima mladih. Također, županijskih savjeta mladih je osnovano 16, gradskih 49 od 127 gradova, a općinskih 31 od 429 općina. U Primorsko – goranskoj županiji 42,86 % gradova nema osnovan savjet mladih, za razliku od 38,58% gradova na razini RH, samo 9,09 % općina na razini naše županije ima osnovan savjet mladih, to je razliku od 7,23 % općina na razini RH.² Grad Rijeka ima osnovan, konstituiran i za sada aktivan Savjet mladih čiji mandat je započeo u svibnju o.g.

Iz tog se razloga nerijetko dogodi da ishodišne točke hrvatskih lokalnih programa za mlade budu usvojeni dokumenti i strategije iz javnih politika u Europskoj uniji koji se odnose na mlade, poput Europske povelje o radu s mladima na lokalnoj razini i Europske strategije za mlade, što je slučaj i kod Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje od 2023. do 2030. godine (u daljnjem tekstu Program)

Svakako, Program za mlade Grada Rijeke 2023. – 2030. (u daljnjem tekstu: Program) je u bitnom usklađen s postojećim nacrtom Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2022. do 2024. godine te kompatibilan s Programom za mlade PGŽ 2021. - 2024., u čijoj je pripremi Grad Rijeka sudjelovao.

Ovaj Program predstavlja krovni sektorski dokument koji se odnosi na dugoročno razdoblje od osam godina, uz planiranu reviziju dokumenta (s ciljem usklađivanja Programa sa stvarnim stanjem i potrebama) na polovici provedbenog razdoblja, točnije 2026. godine.

U proces izrade bio je uključen veliki broj relevantnih dionika, od djelatnika Grada i predstavnika Primorsko-goranske županije, različitih javnih institucija, civilnog i privatnog sektora, zainteresiranih građana, roditelja i, naravno, samih mladih kao ključnih dionika.

Održano je dvadesetak sastanaka s članovima radnih skupina te tri kruga strukturiranog dijaloga s mladima.

¹ Agencija za mobilnost i programe Europske unije, više informacija dostupno na <https://www.mobilnost.hr/hr/sadrzaj/info-kutak/o-nama/uvodna-rijec/>

² Godišnje izvješće i statistički podaci dostupni su na <https://demografijaimladi.gov.hr/userdocsimages/5797> .

DEMOGRAFIJA I MLADI

U kontekstu prvih rezultata Popisa stanovništva 2021., koji pokazuju kako je broj stanovnika u Rijeci smanjen za 20 tisuća u samo 10 godina, Grad Rijeka usmjerio je dodatne resurse u poboljšanje statusa mladih i ispunjenje određenih uvjeta kako bi što veći broj mladih život gradio upravo u Rijeci.

Upravo na tom tragu izrađen je i Plan razvoja grada Rijeke 2021. – 2027. koji je usmjeren i prema mladima, kao značajnoj društvenoj skupini. Dokument prati mlade u njihovim potrebama – od kvalitetnog obrazovanja, mogućnosti zapošljavanja i lakšeg rješavanja stambenog pitanja pa do osiguravanja mjesta u vrtićima, nadstandarda u školama te raznih kulturnih, sportskih i drugih sadržaja koje mlade obitelji ističu kao svoje prioritete.

OKVIR IZRADE

- Glavni dokumenti na kojima se temelji izrada ovog Programa su:
 1. Plan razvoja grada Rijeke za razdoblje 2021.-2027. godine („Službene novine Grada Rijeke“ broj 5/21)
 2. Ustav Republike Hrvatske (“Narodne novine”, broj 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)
 3. Zakon o savjetima mladih („Narodne novine“, broj 41/14)
 4. Nacrt Nacionalnog programa za mlade za razdoblje 2020. do 2024. godine³
 5. Deklaracija o ljudskim pravima⁴
 6. UN konvencija o pravima djeteta⁵
 7. UN World Programme for Action for Youth, 2010.⁶
- Dokumenti koji su bili stručni i istraživački temelj za izradu ovog Programa:
 8. Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027. (11 europskih ciljeva) („Službeni list Europske unije“ C 456/1, 18.12.2018.)
 9. Certifikat Grad za mlade⁸ (8 tematskih područja)
 10. Program za mlade PGŽ 2021.- 2024. ⁹ (3 razvojna smjera)
 11. Niz recentnih istraživanja o potrebama, stavovima i interesima mladih

DINAMIKA PRIPREME PROGRAMA

Priprema Programa počela je krajem 2021. godine kao nastavak uspješno provedenog Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2018. - 2022.

Tijekom prvog kvartala 2021. godine Mreža mladih Hrvatske provela je nacionalno anketno istraživanje *GLE ŠTO Mladi Odlučuju Govore Utječu* o potrebama mladih koje je uključivalo oko 205 mladih ispitanika s riječkog područja. Rezultati spomenutog istraživanja poslužili su kao temelj za analizu potreba mladih na području Rijeke i definiranje područja u razvojnim stupovima.

³ Nacrt nacionalnog programa za mlade za razdoblje 2020. do 2024. godine, dostupan na <https://esavjetovanja.gov.hr/econ/mainscreen?entityid=13290>,

⁴ Deklaracija o ljudskim pravima, dostupna na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html

⁵ UN konvencija o pravima djeteta, dostupna na https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2017/05/konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf

⁶ UN World programme for action for youth (2010.), dostupno na <https://www.un.org/development/desa/youth/world-programme-of-action-for-youth.html>

⁷ Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027., dostupna na [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:42018Y1218\(01\)ifrom=ES#d1e44-11-1](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:42018Y1218(01)ifrom=ES#d1e44-11-1)

⁸ Certifikat Grad za mlade, dostupan na <https://www.udruga-gradova.hr/grad-za-mlade/>

⁹ Program za mlade Primorsko-goranske županije 2021 - 2024. (3 razvojna smjera), dostupan na https://www2.pgz.hr/pozivi_skupstina/21-25/07/PROGRAM-ZA-MLADE.pdf

Također, a temeljem izvješća o provedbi Akcijskih planova Programa za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2018. do 2022. gradskog Programa za mlade 2018. – 2022., napravljena je evaluacija koja je pokazala u kojim područjima i aktivnosti je bio najveći interes i odaziv mladih.

Dodatno, u pripremi su provedene tri fokus skupine koje su obuhvatile mlade različitih profila i dobnih skupina te preko deset radnih sastanaka koji su obuhvatili predstavnike udruga mladih i za mlade, predstavnike donositelja odluka i priznatih stručnjake iz svih područja unutar tri razvojna stupa.

Naime, formirane su ukupno tri radne skupine, za svaki definirani razvojni stup po jedna, od kojih je svaka brojala 7-10 članova. U radu radnih skupina sudjelovali su i imenovani djelatnici Grada Rijeke:

- Odjel gradske uprave za poduzetništvo - Iva Ribarić, Verica Sabo i Ileana Linić;
- Ured Grada - Maja Tatalović, Nataša Zrilić i Barbara Gaćina;
- Odjel gradske uprave za komunalni sustav - Nikolina Munjas i Ivona Juranov;
- Odjel gradske uprave za sport i tehničku kulturu - Izabela Barišić, Marko Veselinović i Silvija Srdoč Ožanić;
- Odjel gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb - Kristina Dankić i Jasna Kalanj;
- Zavod za informatičku djelatnost - Tatjana Perše i Natalija Tasev;
- Odjel gradske uprave za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje - Sanja Žunabović;
- Odjel gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem - Jasmina Pavličić i Nikol Majstorović;
- Odjel gradske uprave za gospodarenje imovinom - Martina Pavin Baričević; Gordana Tomljanović, Jasminka Franki, Marina Kojić
- Odjel gradske uprave za financije - Sandra Gardić;
- Odjel gradske uprave za kulturu - Alen Kapidžić i Arijana Ančić Iličić;
- Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo - Lucija Kero, Lana Golob i Sanda Klarić i ostali vanjski stručnjaci i dionici iz slijedećih institucija, organizacija i ustanova:
- Udruga SOS Rijeka- Mirela Pašić
- Savjet mladih Grada Rijeke
- Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, predstavnik/ca
- UNIRI, Ured za studente s invaliditetom, predstavnica
- UNIRI, Ured za karijere, predstavnica
- Centar Tehničke Kulture, predstavnica
- Udruga Delta predstavnice
- Udruga UZOR, predstavnica
- Sportski savez osoba s invaliditetom grada Rijeke, predstavnik
- Predsjednik vijeća učenika srednje škole Liceo
- Primorsko – goranska županija, Daniel Trošić
- Dom mladih, Iva Marčelja
- PORIN, Dario Zorić
- Helena De Karina, youthworker- ica i nastavnica
- Odjel za mlade GKRI, Kristina Đoja
- Udruga Lori, predstavnica
- Udruga PaRiter, predstavnica
- Centar za odgoj i obrazovanje, predstavnica
- Riječki sportski savez, predstavnik
- Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, predstavnik/ca
- Rijeka sport, predstavnik

U procesu dijaloga s mladima, metodom World cafe-a u tri fokus skupine, sudjelovale su 54 mlade osobe, tri djelatnika Grada i jedan roditelj maloljetnika, a provela ga je Udruga Delta. Analize rezultata rada radnih skupina i fokus skupina objedinjene su i na temelju njih su definirani ciljevi, mjere i aktivnosti ovoga Programa.

II. nacrt programa predstavljen je gradskim vijećnicima i stavljen na javnu raspravu te se temeljem prikupljenih prijedloga i komentara pripremio završni Nacrt programa koji je upućen na tridesetodnevnu javnu raspravu s javnošću.

Savjetovanje s javnošću izvršeno je i putem manje formalnog oblika, na posebnoj stranici koju je Grad Rijeka izradio 2011. godine, naziva [E-konzultacija](#). Ovo predstavlja još jedan način uključivanja i komunikacije s mladima kako bi se, na nešto manje formalan način, i ovim putem čulo mišljenje i prijedlozi zainteresiranih mladih.

Nakon implementacije prihvaćenih komentara i prijedloga koji su pristigli kroz javnu raspravu i savjetovanja, Nacrt programa upućuje se na razmatranje i usvajanje Gradskom vijeću Grada Rijeke.

METODOLOGIJA IZRADE PROGRAMA

Korištena metodologija sastojala se od sljedećih koraka, od kojih se svaki veže na onaj sljedeći:

1. ODREĐIVANJE VIZIJE

Svi uključeni dionici imali su za zadatak definirati idealnu sliku života mladih kojoj će ovaj strateški dokument doprinijeti.

Vizija: Mlade Riječanke i mladi Riječani koji su uključeni i osnaženi, ostvaruju svoji puni potencijal u stanju dobrobiti, djelujući kao (pro)aktivni građani na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

2. IDENTIFICIRANJE PROBLEMA

Članovi radnih skupina identificirali su specifične probleme po pojedinačnim područjima i nezadovoljene potrebe mladih na koje će se ovim dokumentom pokušati odgovoriti.

3. DEFINIRANJE CILJEVA

Potom se pristupilo izradi ciljeva na način da se identificirani problemi (trenutna nepovoljna situacija) pretvore u ciljeve, odnosno u željenu pozitivnu situaciju.

4. RAZRAĐIVANJE MJERA I POKAZATELJA USPJEŠNOSTI PROVEDBE ISTIH

Razrađivanje mjera s nazivom konkretnih aktivnosti koje će se provesti tijekom razdoblja na koje se Program odnosi. Naglasak je stavljen na razmišljanje izvan okvira, a definirani rezultati su postavljeni kao konkretni, mjerljivi i realistični u odnosu na razdoblje provedbe Programa.

5. PROVODITELJI, PREDUVJETI I PRETPOSTAVKE

Osim provoditelja, provedbeni dokumenti definirat će uvjete koji moraju biti zadovoljeni, eventualne vanjske rizike te vremenski tok provedbe.

6. POKAZATELJI USPJEŠNOSTI

Nakon definiranih ciljeva i aktivnosti određeni su indikatori provedbe, odnosno pokazatelji kojima se može pratiti uspješnost provedenih mjera (način mjerenja ostvarenja neposrednih rezultata provedenih mjera). To je ključno za kvalitetno praćenje i evaluaciju Programa.

7. STRUKTURIRANI DIJALOG

Mladi su također aktivno konzultirani i uključeni putem procesa strukturiranog dijaloga, i to kroz organizirane fokus skupine, na način da su još jednom dobili priliku komentirati i predlagati

izmjene i dopune prve verzije dokumenta. Proces je vodila Udruga Delta, organizacija civilnog društva s dugogodišnjim iskustvom u radu s mladima te provođenju strukturiranog dijaloga. Proces je bio vrlo uspješan i konstruktivan, a mladi su imali priliku iznijeti svoja promišljanja o politikama za mlade.

9. SAVJETOVANJE S JAVNOŠĆU

Završna faza izrade iznjedrila je revidiran Nacrt Programa u koji su ukomponirani savjeti i mišljenja mladih dobivenih prilikom procesa strukturiranog dijaloga te mišljenja gradskih vijećnika. U želji da se postigne maksimalna transparentnost ciljeva Programa i ponovno poveća uključenost mladih, ali i svih zainteresiranih građanki i građana Rijeke, provedeno je i manje formalno savjetovanje putem podstranice E-konzultacije u sklopu mrežne stranice MojaRijeka te savjetovanje sa zainteresiranom javnošću, odnosno e-Savjetovanje. Navedeno predstavlja važan alat kojim je građanima omogućeno izravno sudjelovanje u izradi i donošenju važnih strateških dokumenata poput ovog. Mladima, ali i građanima općenito, kroz 30 dana omogućeno je uključivanje u izradu dokumenta kojim se uređuje njihov položaj, odgovara na njihove potrebe i osigurava prosperitet mladih čime se dugoročno zadovoljava interes i dobrobit svih Riječanki i Riječana.

Ovime je zaokružen proces izrade Programa koji se bazirao na načelima inkluzivnosti, dobrog upravljanja te osiguravanja uvjeta za boljitak mladih, a posredno i svih građanki i građana Rijeke.

SVRHA I CILJEVI PROGRAMA 2030

Svrha Programa je unaprjeđenje statusa mladih u Rijeci, između ostaloga, uspostavom kontinuiranog dijaloga s mladima te nastavak mjerljivog praćenja provedbe politika za mlade u Rijeci.

Programom su strateški definirani ciljevi i mjere koje će Grad Rijeka provoditi u suradnji s partnerima, i to kroz tri dugoročna razvojna stupa koji potom definiraju ciljeve i razrađuju mjere s ciljem doprinosa rješavanju problema i zadovoljenju potreba mladih na području Rijeke.

Razvojni stupovi definirani ovim Programom odnose se na sljedeća područja:

1. razvojni stup: Obrazovanje i (samo)zapošljavanje mladih
2. razvojni stup: Dobrobit i osamostaljivanje mladih
3. razvojni stup: Poticanje, osnaživanje i dijalog s mladima

Dugoročni ciljevi definiranih stupova su sljedeći:

1. Unaprijediti kvalitetu obrazovanja i profesionalnog usmjerenja mladih
2. Ojačati opće uvjete za dobrobit i osamostaljenje mladih
3. Osigurati poticajnu atmosferu u gradu za mlade

HORIZONTALNA NAČELA

Kako bi provedba programa bila moguća, važno je uspostaviti otvoren i kvalitetan dijalog s lokalnim donositeljima odluka, kao iznimno važnim dionicima uspješne provedbe programa i kreiranja kvalitetnih životnih uvjeta za mlade u Rijeci. Isto tako, važno je konstantno raditi na uključivanju i međusobnom umrežavanju organizacija civilnog društva i institucija koje rade s mladima.

Konačno, prilikom provedbe Programa, potrebno je voditi se horizontalnim načelima:

- jednake mogućnosti za sve,
- održivi razvoj i zaštita okoliša,
- načelo dobrog upravljanja i suradnje s civilnim društvom.

Fond za mlade Grada Rijeke

Grad Rijeka je u cilju zadovoljavanja financijskih pretpostavki za provedbu ovog Programa uspostavio tzv. *Fond za mlade Grada Rijeke* koji čini sastavni dio budućih Institucionalnih operativnih planova s nadležnostima svih Odjela gradske uprave uključenih u pripremu i provedbu Programa.

Fond prikazuje proračunska sredstva osigurana za mlade na godišnjoj razini, trenutno iskazana za 2021./2022. godinu, a koja se smatraju minimalnom polazišnom točkom za financijska ulaganja u mlade iz proračuna Grada Rijeke. Unutar Fonda za mlade navedene su stavke kako slijedi: naziv aktivnosti, izvor financiranja, proračunska pozicija, ukupan iznos te obrazloženje troška.

U promatranom periodu izdvojena sredstva za mlade iz gradskog proračuna iznose **9.841.468,02 kuna**.

Kao i u provedbi Programa koji se odnosio na razdoblje 2018. – 2022., u Institucionalnim operativnim planovima (dosadašnjim Akcijskim planovima) na godišnjoj će razini biti prikazivana planirana financijska sredstva, kako iz gradskog proračuna, tako i iz drugih izvora.

Mladi u Rijeci

Metodologija prikupljanja podataka o strukturi mladih na području Grada Rijeke bazirana je na prikupljanju aktualnih statističkih podataka na nacionalnoj, regionalnoj i najbitnije lokalnoj razini sukladno dostupnosti iz relevantnih statističkih izvješća te recentnih strateških dokumenata.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku i Popisa stanovništva iz 2021. godine u Rijeci živi 108.622 stanovnika, dok je 2011. godine Rijeka imala 128.624 stanovnika.

Prema Popisu stanovništva 2021. godine, PGŽ ima 266.503 stanovnika, a 2011. godine imala je 296.195 stanovnika.

S obzirom da do kraja procesa izrade ovog Programa nisu objavljeni rezultati Popisa stanovništva iz 2021. godine po dobroj strukturi i spolu po gradovima, koristit će se zadnji dostupni statistički podaci.

Poznato je da je 2011. godine, prema dostupnim podacima, u Rijeci živjelo 128.624 osoba, od čega je 21.968 mladih osoba u dobi od 15 do 29 godine. Postotak mladih u Rijeci (17 %) u to vrijeme nešto je ispod prosjeka Republike Hrvatske u kojoj živi ukupno 18,5 % mladih, što jasno sugerira kako je riječ o kvantitativno i kvalitativno značajnoj skupini.

Početak listopada ove godine objavljen je podatak da u Gradu Rijeci živi 107.964 osoba, prema Popisu stanovništva iz 2021. godine.

Komparacije radi, vrijedi navesti da prema posljednjim rezultatima Popisa stanovništva iz 2021. godine na području PGŽ živi 36.094 mladih u dobi od 15 do 29 godina.

Od 36.094 stanovnika PGŽ njih 18.440 izjasnilo se da su muškog spola, dok je 17.654 ženskog spola.

Valja istaknuti kako je posljednji provedeni Popis stanovništva iz 2021. godine ponovno potvrdio posebnost Rijeke i njezin status grada različitosti. Od ukupnog broja Riječana, njih se 85,28 % deklarira kao Hrvati dok su najveće manjine srpska (5,13 %), bošnjačka (1,57 %) i talijanska (1,45 %). Nadalje, kao pripadnici katoličke vjeroispovijesti deklarira se 64,78 %

Riječana, pripadnika pravoslavne vjeroispovijesti ima 5,69 %, muslimanske 3,43 %, a agnostika i ateista ima 14,25 %.

U kontekstu podizanja svijesti o važnosti osiguravanja dostupnosti svih javnih sadržaja svom građanstvu te uklanjanja arhitektonskih barijera kao i osiguravanja svih digitalnih alata osobama s invaliditetom bitno je istaknuti da prema podacima Državnog zavoda za statistiku i Popisa stanovništva iz 2021. godine u Rijeci žive 652 osobe s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti.

Temeljem pitanja postavljenih u ranije opisanom dijalogu s mladima detektirana je evidentna razlika u interesima i potrebama tzv. „mlađih“ mladih i „starijih“ mladih Riječana. Tako se oni u rasponu dobi od 15 do 22 još uvijek većinom obrazuju i imaju relativno oskudno iskustvo na tržištu rada. Osjećaju se dosta sigurno u svojim obrazovnim institucijama i tamo provode dobar dio svog vremena dok su za vrijeme slobodnog vremena zainteresirani za volontiranje, sport, kulturu i zabavni sadržaj.

Oni koji volontiraju, navode kako im je volontiranje dodatno pomoglo u planiranju njihovog vremena, u stvaranju radnih navika, a i ono najbitnije je da se osjećaju društveno korisnima.

Većinom još ne znaju koji bi ih neformalni programi obrazovanja zanimali ili nisu uopće još zainteresirani za dodatno (neformalno) obrazovanje.

Informiraju se preko društvenih mreža (isključuju Facebook kao izvor informiranja), preko raznih oglašivača u svojim školama i fakultetima ili usmenom predajom iz društva u kojem se kreću.

Druga skupina starijih mladih Riječana, u dobi od 23 do 30 godina kao prioritet navodi zaposlenje i rješavanje stambenog pitanja. Zaposleni ispitanici navode da je prekarijat previše prisutan u radnim odnosima, kako se neformalno obrazuju samo u onom području gdje mogu poslovno napredovati, a što nerijetko nije njihovo područje interesa i time zapostavljanju neke svoje afinitete i želje. Volontiranje ih zanima, no navode da nemaju dosta slobodnog vremena za organizaciju akcija, ali ističu kako bi se odazvali na konkretno sudjelovanje s točno definiranim zadatkom.

Nezaposleni mladi navode kako traže posao, ali su demotivirani učestalim odbijenicama koje dobivaju, time im pada i volja za pohađanjem dostupnih edukacija za unaprjeđenje vlastitih vještina.

Većina ih još nije zasnovala obitelji i dok jedan dio mladih u ovoj dobnoj skupini još ne razmišlja o zasnivanju obitelji, onaj drugi dio navodi kako odgađaju zasnivanje obitelji zbog otežanog rješavanja stambenog zbrinjavanja.

Informiraju se preko društvenih mreža (primarno Facebook), kolega na poslu, prijatelja i partnera/ partnerica te sami pronalaze informacije koje ih zanimaju.

DUGOROČNI RAZVOJNI STUPOVI

I. Dugoročni razvojni stup: obrazovanje i (samo)zapošljavanje mladih

Zakonodavni i istraživački okvir I. dugoročnog razvojnog stupa obrazovanje i (samo)zapošljavanje

Temeljem krovnog zakonodavnog okvira koji uređuje djelokrug rada i ustrojstvo jedinica lokalne samouprave¹⁰ („Narodne novine, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09,

¹⁰ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, dostupan na <https://www.zakon.hr/z/132/zakon-o-lokalnoj-i-podru%c4%8dnoj-%28regionalnoj%29-samoupravi>

36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20), a u skladu s potonje navedenim Planom, Strategijom te zakonima pristupilo se opsežnoj izradi ovog stupa.

1. Plan razvoja grada Rijeke za razdoblje 2021.- 2027.¹¹ („Službene novine Grada Rijeke“, broj 5/21)
2. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi¹² („Narodne novine“, broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20)
3. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju¹³ („Narodne novine“, broj 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22)
4. Zakon o obrazovanju odraslih¹⁴ („Narodne novine“, broj 144/21)
5. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju¹⁵ („Narodne novine“, broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17)
6. Strategija obrazovanja, tehnologije i znanosti¹⁶
7. Zakon o tržištu rada¹⁷ („Narodne novine“, broj 118/18, 32/20, 18/22)

Osim gore navedenog zakonodavnog okvira izvor koji je korišten u pripremi ovog Programa je i aktualna Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. do 2027.¹⁸

Podciljevi krovnog dokumenta Europske unije za mlade su:

- Jamčiti univerzalan i jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju
- Osigurati da svi mladi imaju pristup primjereno financiranom neformalnom obrazovanju na svim razinama, koje je priznato i potvrđeno
- Promicati otvorenost i podupirati razvoj međuljudskih i međukulturnih vještina
- Oblikovati i provesti u većoj mjeri personalizirane, participativne i kooperativne metode usmjerene na učenika u svakoj fazi obrazovnog procesa
- Jamčiti da se obrazovanjem svim mladima omogućuje stjecanje životnih vještina kao što su upravljanje novcem i zdravstveno obrazovanje, uključujući spolno i reproduktivno zdravlje
- U okviru formalnog i neformalnog obrazovanja uključiti metode kojima se učenicima omogućuje da razviju osobne vještine, uključujući kritičko i analitičko razmišljanje, kreativnost i učenje
- Osigurati da mladi imaju pristup građanskom odgoju i obrazovanju kako bi stekli dobro znanje o političkim sustavima, demokraciji i ljudskim pravima, također putem iskustava na razini zajednice u cilju promicanja aktivnog sudjelovanja građana

Politike Europske unije opisuju kontekst u kojem žive mladi u Europi na sljedeći način: „Obrazovanje je i dalje ključno za aktivno građanstvo, uključivo društvo i zapošljivost. Našu viziju obrazovanja za 21. stoljeće moramo stoga proširiti tako što ćemo se više usredotočiti na prenosive vještine, učenje usmjereno na učenike i neformalno obrazovanje kako bismo postigli istinski jednak i univerzalan pristup kvalitetnom učenju.”¹⁹

¹¹ Plan razvoja grada rijeke za razdoblje 2021.-2027., dostupan na <https://www.rijeka.hr/gradska-uprava/plan-razvoja-grad-rijeka-2021-2027/>

¹² Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, dostupan na <https://www.zakon.hr/z/317/zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-u-osnovnoj-i-srednjoj-%c5%a1koli>.

¹³ Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, dostupan na <https://www.zakon.hr/z/492/zakon-o-pred%a1kolskom-odgoju-i-obrazovanju>

¹⁴ Zakon o obrazovanju odraslih, dostupan na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_12_144_2460.html

¹⁵ Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, dostupan na <https://www.zakon.hr/z/320/zakon-o-znanstvenoj-djelatnosti-i-visokom-obrazovanju>

¹⁶ Strategija obrazovanja, tehnologije i znanosti, dostupna na <https://mzo.gov.hr/userdocs/images/dokumenti/obrazovanje/strategija%20obrazovanja.%20znanosti%20i%20tehnologije.pdf>

¹⁷ Zakon o tržištu rada, dostupan na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_12_118_2333.html

¹⁸ Rezolucija vijeća europske unije i predstavnika vlada država članica: strategija europske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027., dostupna na [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/txt/html/?uri=celex:42018y1218\(01\)ifrom=es](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/txt/html/?uri=celex:42018y1218(01)ifrom=es)

¹⁹ Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027., dostupna na [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/txt/html/?uri=celex:42018y1218\(01\)ifrom=es](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/txt/html/?uri=celex:42018y1218(01)ifrom=es)

Obrazovanje

Jedan od osnovnih preduvjeta za postizanje dugoročne stabilnosti, gospodarskog boljitka i osnaživanje kulturnog identiteta zemlje i zajednice je osiguravanje kvalitetnog i dostupnog obrazovanja.

Mladi teže suvremenom i uključivom društvu sa zajamčenim pravom glasa u svim područjima koja na njih utječu, a to je, u konačnici, većina područja.

Niz dosadašnjih istraživanja o mladima na nacionalnoj razini i na razini Europske unije nedvojbeno ukazuje da su mladi heterogena skupina koja se, između ostaloga, razlikuje i po razini i strukturi obrazovanja što je vidljivo po različitim stavovima, vrijednostima te obrascima ponašanja.

Kvalitetno obrazovanje i znanost od posebnog su javnog interesa i pretpostavka su za stjecanje kompetencija potrebnih za uspjeh pojedinca u društvu i uspjeh cjelokupnog društva u suvremenom društvu.

Resurs ljudskog znanja (čija konkurentnost ovisi o stjecanju posebnih znanja i vještina kao i na razvijenim kompetencijama za cjeloživotno učenje) snažan je poticaj za razvoj prirodnih resursa zemlje.

Stoga se u takvim društvima znatno povećavaju ulaganja u znanje čija se važnost stavlja na prvo mjesto u projekcijama strateškog razvoja.

Iako na nacionalnoj razini još od 2017. godine nije donesen Program za mlade, izrađen je Nacrt nacionalnog programa za mlade za razdoblje 2022. do 2024. godine²⁰ kao i niz drugih strateških i razvojnih dokumenata u kojima je obrazovanje prepoznato kao koncept cjeloživotnog učenja koji omogućuje svakom pojedincu iz bilo koje dobne skupine stalan pristup obrazovanju i priznavanje različitih oblika učenja.

Prema navedenom Nacrtu jedno od prioritetnih područja djelovanja za mlade je i Obrazovanje, znanost i cjeloživotno učenje.

S obzirom na to da je Grad Rijeka sjedište PGŽ te da je sudjelovao u pripremi *Programa za mlade za razdoblje 2022. - 2024.*²¹ i oslanja se na nužnu sinergiju sa Županijom, prilikom izrade ovog Programa u obzir su uzeti i podaci dobiveni za potrebe izrade županijskog Programa.

U uvodu Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije – *Nove boje znanja*²² navodi se važnost cjeloživotnog učenja, kao osnovni strateški cilj obrazovnih politika.

Cjeloživotno učenje, radi stjecanja novih praktičnih znanja i vještina, predstavlja sigurniji put do zadovoljavanja osobnih i profesionalnih potreba i interesa. Stoga su načela obrazovnih strateških dokumenata u EU, kao i u Hrvatskoj usmjerena razvijanju kompetencija za cjeloživotno učenje.

Naravno, iako je formalno obrazovanje središnji dio nacionalnog sustava obrazovanja važan faktor kojim se znanja, vještine i vrijednosti korisne za društvo mogu prenositi na mlade uključuje i obrazovanje odraslih. Ono se provodi u skladu sa zakonskim i drugim pravnim aktima Republike Hrvatske.

²⁰ Nacrt nacionalnog programa za mlade za razdoblje 2022. do 2024.

<https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=13290>

²¹ PzM PGŽ 2022.- 2024., dostupan na https://www2.pgz.hr/pozivi_skupstina/21-25/07/PROGRAM-ZA-MLADE.pdf

²² Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, dostupna

na <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/Strategija%20obrazovanja,%20znanosti%20i%20tehnologije.pdf>

Prema podacima iz *Istraživanja mladih u Hrvatskoj 2018./2019.*²³ (u kojem je 11 % ispitanika s područja PGŽ i Istarske županije) jedan od ključnih nalaza u području obrazovanja jest da je stupanj obrazovanja značajno povezan s financijskom situacijom u kućanstvu te brojem knjiga u kući što, sukladno prethodnim istraživanjima i postojećim teorijskim pretpostavkama, upućuje na važnost obiteljskog kulturnog kapitala i socioekonomskog statusa za obrazovna postignuća.

Još jedan iznimno važan nalaz spomenutog istraživanja je podatak da čak 95 % ispitanika smatra da se kupovina ispita na njihovim obrazovnim institucijama bar jednom dogodila što ukazuje na visoku percepciju korupcije u obrazovnom sustavu.

Kada je riječ o ocjeni kvalitete obrazovanja u Hrvatskoj, njome je zadovoljno 41 %, a nezadovoljno 22 % ispitanika, dok je 37 % donekle zadovoljnih.

Autori istraživanja zaključno navode sljedeće: „Iako je značajan udio mladih zadovoljan kvalitetom obrazovanja u Hrvatskoj, uglavnom se obrazovni sustav smatra nedovoljno prilagođenim potrebama tržištu rada, dok je svakodnevno pohađanje nastave u obrazovnim institucijama u prosjeku ocijenjeno stresnim i zahtjevnim. Socijalna struktura onih koji se obrazuju na tercijarnoj razini sugerira da su podzastupljeni mladi deprivilegiranog socijalnog statusa što ukazuje na potrebu za strukturnim reformama koje bi olakšale dostupnost, posebno tercijarnog obrazovanja, neovisno o njihovom socioekonomskom porijeklu mladih“.

Zaključno, kvalitetno i dostupno obrazovanje jamči ujednačeni pristup formalnom i neformalnom obrazovanju svima, a s ciljem stjecanja adekvatnih stručnih i osobnih kompetencija za rad.

Nadalje, obrazovanje treba sagledati i kroz viziju razvoja informiranog, aktivnog i odgovornog građanstva s višom razinom političke pismenosti.

Recentno *Istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj za 2021.godinu*²⁴ provedeno na uzorku od 1112 ispitanika, od koji je 10.10 % s područja PGŽ i Istarske županije pokazalo je nisku razinu političkog znanja i suvremenih demokratski relevantnih stavova i ponašanja.

Prema podacima gore navedenog istraživanja među mladima je prisutna niska razina političke participacije te povjerenja u različite institucije i izvore informiranja. No, iskorak je da su socio-politički stavovi mladih u 2021. godini nešto demokratičniji nego što je to pokazalo istraživanje od prije sedam godina. To se posebno vidi kod stava prema homoseksualnim osobama, u smanjenom priklanjanju autoritarnim tendencijama te kod odnosa prema vlastitoj i tuđoj naciji i nacionalnoj tradiciji.

Kao pionir, Grad Rijeka uveo je Građanski odgoj i obrazovanje (GOO) u riječke osnovne škole u školskoj godini 2016./2017. kako bi promovirao nenasilje, toleranciju i solidarnost te kod učenika razvijao ljudske vrijednosti koje se temelje na prihvaćanju i uključivanju različitosti te poštovanju ljudskih prava kao i na razumijevanju života u građanskom društvu. Život u demokraciji pred građanke i građane stavlja vrlo važan zadatak. Naša je društvena i politička uloga vrlo važna i nemoguće je očekivati da ćemo, bez adekvatnih alata i mehanizama koji nam omogućuju da u potpunosti razumijemo i preuzmemo te uloge, živjeti u uređenoj demokratskoj državi. Stjecanje znanja u smislu usvajanja činjenica i generalizacija samo po sebi nije dostatno za život. Učenike valja poučiti kako stečena znanja primijeniti u svakodnevnom životu i kako se snaći u novim i nepoznatim situacijama. Kako prepoznaje i analiza Europske komisije iz 2018. godine, Rijeka je prvi grad u Hrvatskoj koji je na sustavan način uveo GOO kao zaseban predmet u osnovne škole. Taj je izuzetno važan korak naprijed učinjen s ciljem jačanja društvene i političke participacije građana, poštivanja ljudskih prava,

²³Istraživanje mladih u Hrvatskoj 2018./2019., dostupno na <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/kroatien/15291.pdf>

²⁴ Istraživanje političke pismenosti učenika završnih razreda srednjih škola u Republici Hrvatskoj za 2021.godinu https://www.idi.hr/wp-content/uploads/2021/07/Prirucnik_pp_2021.pdf

radničkih prava, osnaživanja međukulturnog razumijevanja i demokracije, razvoja volonterstva i aktivizma te međuljudskih odnosa i održivog razvoja.

Struktura mladih u Rijeci iz perspektive obrazovanja

Grad Rijeka osnivač je 23 redovne osnovne škole, Centra za odgoj i obrazovanje i Centra za autizam Rijeka, a pri osnovnoj školi Vežica djeluje osnovna škola za klasični balet i suvremeni ples:

- Redovne osnovne škole: OŠ Brajda; OŠ Centar; OŠ Eugen Kumičić, OŠ Fran Franković, OŠ-SE Gelsi, OŠ Gornja Vežica, OŠ Ivana Zajca, OŠ Kantrida, OŠ Kozala, OŠ Nikola Tesla, OŠ Pećine, OŠ Pehlin, OŠ Podmurvice, OŠ Srdoči, OŠ Škurinje Rijeka, OŠ Trsat, OŠ Turnić, OŠ Vežica, OŠ Vladimir Gortan, OŠ Zamet.
- Škole na jeziku talijanske manjine uz redovni hrvatski program odvijaju se u školama: OŠ Scuola elementare Belvedere, OŠ Scuola elementare Dolac, OŠ-SE San Nicolo
- Škola za učenike s utjecajnijim teškoćama u razvoju odvija se u Centru za odgoj i obrazovanje – kao osnovna i srednja škola i Centru za autizam

Prema Popisu stanovništva 2011. godine mladih je bilo upisano 21.899 u neku od obrazovnih ustanova (osnovne, srednje škole i fakulteti ili veleučilišta).

Tablica: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, Popis 2011.

Dob	Ukupno	Bez škole	1 -3 razreda osnovne škole	4 -7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola 1)	Visoko obrazovanje
15-19	5.768	14	2	122	4.333	1.296	
20-24	7.424	21	8	55	326	6.020	994
25-29	8.776	34	5	70	430	5.151	6.157

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Prema Popisu stanovništva 2011. godine mladih je bilo upisano 21.899 u neku od obrazovnih ustanova (osnovne, srednje škole i fakulteti ili veleučilišta).

Tablica: Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti, Popis 2011.

Dob	Ukupno	Obrada teksta (NE)	Tablični izračuni (NE)	Korištenje elektroničkom poštom (NE)	Korištenje internetom(NE)
15-19	5.768	197	431	129	86
20-24	7.424	388	638	278	205
25-29	8.776	845	1279	603	475

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Prema Popisu stanovništva 2011. godine najnižu razinu informatičke pismenosti imaju mladi u dobi od 25 do 29 godina, a to su većinom mladi koji su u dobi kada su izašli na tržište rada na kojem moraju odgovoriti na sve potrebe digitalne transformacije i biti konkurentni.

Prema recentnim podacima na području Grada Rijeke upisano je u prethodnoj godini oko 9131 dijete u ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, oko 19.295 učenika u ustanove osnovnog odgoja i obrazovanja, oko 9.149 učenika u ustanove srednjeg obrazovanja te oko 6.518 studenta upisanih u razne ustanove preddiplomskog, diplomskog ili stručnog obrazovanja.

U istoj godini diplomiralo je na raznim studijima oko 1.399 studenta s prebivalištem na području Grada Rijeke.

Iako evidentirani broj nezaposlenih mladih osoba pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na našem području kontinuirano pada u radu radne skupine za izradu ovog Programa postavilo se pitanje vjerodostojnosti dostupnih podataka, s obzirom da nije obavezna prijava u evidenciju nezaposlenih pri HZZ. Tako se postavlja pitanje praćenja i evidentiranja mladih koji nisu ni u sustavu obrazovanja niti na tržištu rada (tzv. mladi u NEET statusu) u cilju pružanja podrške za uspješnu integraciju u jedan od navedenih sustava.

Iako nema zakonskih obveza u srednjem i visokom školstvu, Grad Rijeka od svog osnutka sustavno ulaže u obrazovanje mladih, studenata i srednjoškolaca s prebivalištem na području grada Rijeke. Posebna pažnja posvećuje se sustavu stipendiranja koji u ovom trenutku obuhvaća tri vrste stipendija: za darovite učenike i studente, učenike i studente prema socijalnom kriteriju te studente koji se obrazuju za deficitarna zanimanja.

Grad će u cilju aktivnog uključivanja mladih u procese donošenja odluka na lokalnoj razini prezentirati skupini mladih sustav stipendiranja Grada Rijeke te ih pozvati na aktivnu participaciju u cjelokupnom procesu natječajne procedure.

Grad Rijeka kao osnivač najvećeg broja osnovnih škola u Rijeci, financira i programe koji predstavljaju mjere za izjednačavanje mogućnosti djece s teškoćama u razvoju, osiguravanje prava na podršku u obrazovanju za nacionalne manjine i razne organizirane aktivnosti poput programa produženog boravka te raznih drugih programa:

- Pomoćnici u nastavi u svim školama, prema utvrđenoj potrebi,
- Produženi boravak i cjelodnevna nastava u svim školama, prema utvrđenoj potrebi,
- Romski pomagač u OŠ Škurinje Rijeka,
- Pomoćnik za učenike pripadnike romske nacionalne manjine u OŠ Škurinje Rijeka,
- Školsko poslijepodne samo za mene u OŠ Nikola Tesla,

Ulaganja u unaprjeđenje kvalitete vidljiva su i iz ulaganja u kvalitetu samih objekata, stvaranje uvjeta za rad u jednoj smjeni, financiranje produženog boravka i dr.

Za mlade obitelji s djecom od velikog značaja je sustav dječjih vrtića u Rijeci. Grad Rijeka kontinuirano sufinancira djelatnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja nastojeći na taj način zadržati istu cijenu programa predškolskog odgoja koju plaćaju roditelji.

Grad Rijeka osnivač je tri dječja vrtića, koji djeluju kroz 32 objekta uz odgojno-obrazovni rad u KBC Rijeka na Kantridi.

Među prioritetima Grada Rijeke već dugi niz godina je povećanje obuhvata djece predškolskog uzrasta nekim od programa predškolskog odgoja. Naime, smještaj što većeg broja djece u predškolske ustanove prioritet je kako s pedagoškog stajališta tako i sa stajališta umanjivanja socijalnih razlika i omogućavanja djeci jednakih startnih pozicija, a jednako tako i omogućavanja roditeljima djece da se u potpunosti posvete svojim radnim obavezama, sigurni u svoju odluku pružanja povjerenja za odgoj i obrazovanje svog djeteta educiranim odgojiteljima. Uočivši nedostatak upisnih mjesta u gradskim vrtićima, Grad Rijeka od 1994. godine sklapa ugovore o sufinanciranju s dječjim vrtićima drugih osnivača, pa se tako od 2015. godine putem Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Rijeke raspisuje javni poziv na koji se javljaju dječji vrtići drugih osnivača te prolaskom kroz propisanu proceduru ostvaruju pravo na sufinanciranje. Tijekom prethodnog razdoblja, s ciljem osiguravanja jednake cijene za roditelje, neovisno o izboru dječjeg vrtića, Grad Rijeka povećao je odnosno promijenio način sufinanciranja programa predškolskih ustanova drugih osnivača na način da roditelj plaća iznos od 720,00 kuna za redoviti cjelodnevni (10-satni) program, odnosno 385,00 kuna za redoviti poludnevni (6-satni) program, neovisno o dječjem vrtiću u koji je dijete upisano, dok se razlika do utvrđene cijene redovitog programa predškolskim ustanovama nadoknađuje iz Proračuna Grada Rijeke. Na taj je način roditeljima omogućen izbor dječjeg vrtića, a da pritom cijena redovitog programa bude jednaka cijeni u gradskim vrtićima, s time da osnivači dječjih vrtića imaju pravo na samostalno formiranje cijene programa.

Grad, također, već duži niz godina sufinancira i predškolsku djelatnost u dječjim vrtićima drugih osnivača na području drugih gradova i općina, uz uvjet da oba roditelja i dijete imaju prebivalište na području grada Rijeke, a dijete pohađa dječji vrtić izvan područja grada Rijeke zbog raznih životnih okolnosti. Roditelji stoga imaju mogućnost podnošenja zahtjeva za sufinanciranje Odjelu gradske uprave za odgoj i školstvo te se slijedom odobrenog zahtjeva, s dječjim vrtićem sklapa ugovor o sufinanciranju programa ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, i to za najviše 20 djece.

Uz sve mjere koje Grad poduzima, od nedavno se sufinancira i smještaj djeteta u obrtima za čuvanje („dadjilje“, a što je u nadležnosti Odjela za zdravstvo i socijalnu skrb. Naime, omogućeno je ostvarenje sufinanciranja na način da roditelj plaća jednaku cijenu kao i u slučaju smještaja djeteta u jedan od vrtića čiji je osnivač Grad Rijeka.

Vrijedi istaknuti i dodatna ulaganja u obrazovanje koja Grad osigurava - Grad Rijeka jedan je od osnivača, sa Sveučilištem u Rijeci i PGŽ, Zaklade Sveučilišta u Rijeci. Zaklada podržava mnoge aktivnosti na Sveučilištu za koje ne postoji potpora države, a koje se odnose na sva tri područja djelovanja i sveučilišnog života: nastavno, istraživačko i služenje zajednici u kojoj djeluje.

Rezultati dijaloga s mladima

Evaluacija provedenog dijaloga s mladima vezanog za područje obrazovanja, pokazala je kako mladi preferiraju ona rješenja i akcije koje pridonose povećanju njihovih kompetencija i koje su ciljano usmjerene na njihovu generaciju. Navode kako smatraju da im je potrebno osigurati savjetodavno-informativne i kreativno-edukativne usluge iz različitih područja njihovih interesa.

Zaključci mladih:

- U Rijeci se teže dolazi do besplatnih neformalnih oblika obrazovanja iz različitih područja

Smatraju kako bi trebalo osigurati provedbu (individualnih) savjetovanja, edukacija, radionica iz različitih područja, od savjetovanja iz područja zdravlja do edukacija vezanih za poslovne vještine, financijsku, digitalni ili legislativnu pismenost.

- Manjak sustavne edukacije odgojno-obrazovnih radnika

Mladi su mišljenja da njihovi učitelji/ profesori nemaju dovoljno stručnih edukacija vezanih za metode prijenosa znanja i da se nerijetko dogodi da mladi jedni drugima prenose stečena znanja.

- Nedostatna prilagodba komunikacijskih kanala informiranja kojima se želi privući mlade I mlade osobe i osobe koje rade s mladima složili su se da u Rijeci postoji većina obrazovnih sadržaja (i u formalnom i u neformalnom dijelu) za mlade i da ne postoje područja koja su krucijalno podkapacitirana, ali da je značajan problem u pravilnoj diseminaciji informacija te neaktivnosti i nedostatku participacije mladih.

Naravno, to se očituje dijelom zbog mladih osoba koje se ne potrude saznati i posjetiti događanja, ali i zbog organizatora događanja koji često nedovoljno truda ulažu u adekvatnu promociju događanja i privlačenje mladih ljudi.

- Zamijećeno je i da nedostaje strukturiranog i organiziranog rada s mladima u riziku od siromaštva te da je nedostatna informiranost mladih o mogućnostima za stipendije i druge oblike dostupnih im mjera odnosno usluga na koje ostvaruju pravo.

(Samo)zapošljavanje

Analiza tržišta rada i stvaranje okvira djelovanja

Analizom podataka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) za područje grada Rijeke u periodu mjeseca rujna 2022. ustanovljeno je recentno stanje nezaposlenosti mladih osoba koje ukazuje na određene mjere i aktivnosti u cilju poboljšanja pozicije mladih u gradu Rijeci kada je riječ o (samo)zapošljavanju i tržištu rada.

Ukupni broj nezaposlenih mladih osoba, u dobi 15-29 godina, u rujnu 2022. iznosi 511, što u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u istom periodu (2.969) predstavlja udio od 17%. U skupini mladih od 15 do 24 godine, koja je obuhvaćena aktualnim mjerama HZZ-a - potporama za zapošljavanje, udio u strukturi nezaposlenih iznosi svega 9%. Sagledavajući sve dobne skupine u strukturi nezaposlenih, u povoljnijem položaju od mladih nalazi se samo skupina 60 i više godina, čiji je udio u ukupnoj nezaposlenosti 14%. Sve ostale dobne skupine (30-59) bilježe veći udio u strukturi nezaposlenih u gradu Rijeci.

Prema stupnju obrazovanja najveći broj nezaposlenih mladih, njih 317 (62%), ima završenu srednju školu. Slijedi skupina u koju se ubrajaju nezaposleni sa završenim fakultetom, višom školom, stručnim studijem, akademijom, magisterijem ili doktoratom, čiji broj iznosi 150 (29,4%). U skupini nezaposlenih mladih sa završenom osnovnom školom ili bez nje je 44 osoba (8,6%).

U odnosu na vrijeme provedeno u evidenciji HZZ, najveći broj mladih (309) je kratkoročno nezaposlen (60,5%). Na burzi rada od šest mjeseci do godinu dana boravi 18% (92) nezaposlenih mladih u dobi 15-29, dok je dugoročno nezaposlenih (iznad jedne godine u evidenciji HZZ) njih 110, odnosno 21,5%.

Najveći broj nezaposlenih mladih po zanimanju su prodavači/ce u trgovinama i blagajnici/ce (ukupno 30 osoba). Istovremeno za navedenim zanimanjem postoji i visoka potražnja, a nerazmjer proizlazi iz visoke fluktuacije koja prati ovo područje tržišta rada. Veći broj nezaposlenih (15-30) bilježe još i zanimanja vezana za ekonomsku struku i knjigovodstvo, konobari/ce, domaćinska zanimanja, pravni stručnjaci/stručnjakinje, fizioterapeuti/fizioterapeutkinje, zanatsko-obrtnička zanimanja te zanimanja vezana za pomorstvo.

Promatrajući prosječno stanje nezaposlenosti mladih osoba unatrag nekoliko godina, primjećuje se trend konstantnog opadanja. Tako je, primjerice, u 2015. godini bilo prosječno 1.907 mladih nezaposlenih u dobi 15-29 godina u gradu Rijeci. U predepidemijskoj 2019. godini nezaposlenost mladih pada na najnižu razinu i iznosi 604 osobe prosječno, a u rujnu 2022. broj je još niži od toga - 511. Budući da je tijekom 2020. godine, izrazito obilježene Covid epidemijom, broj nezaposlenih mladih porastao (818 osoba prosječno), zaključuje se da skupina mladih bilježi brz oporavak na tržištu rada.

Iako ne postoje službene analize uzroka konstantnog pada nezaposlenosti mladih u Rijeci, pretpostavka je da su aktualne mjere HZZ-a koje se odnose na poticanje poslodavaca na zapošljavanje mladih doprinijele ispodprosječnoj nezaposlenosti ove dobne skupine. Dodatno, broj stanovnika u Rijeci smanjio se u periodu 2011. - 2021. godine za 20.000 stanovnika, te se iseljavanje mladih u potrazi za bolje plaćenim radnim mjestima i u cilju profesionalnog razvoja također može smatrati jednim od uzroka.

Slijedom navedenog, a u svrsi unaprjeđenja uvjeta za (samo)zapošljavanje u gradu Rijeci, predlažu se mjere i aktivnosti koje će:

- (1) doprinijeti razvoju poduzetništva kroz poticanje poduzetnika i rasta poduzeća, čime se stvaraju preduvjeti za otvaranje novih i kvalitetnih radnih mjesta
- (2) utjecati na razvoj kompetencija mladih u svrsi poboljšanja njihove zapošljivosti, (samo)zapošljavanja i općenito jačanja njihovog društveno-ekonomski potencijala.

Ishodi mjera dugoročno bi rezultirali povećanjem kvalitetnih radnih mjesta i broja mladih samozaposlenih s višim prosječnim primanjima, zadržavanjem mladih u gradu Rijeci te njihovim boljim društveno-ekonomskim statusom.

Grad Rijeka putem Odjela gradske uprave za poduzetništvo već niz godina provodi mjere usmjerene na poboljšanje poduzetničke klime i unaprjeđenje poslovnih kompetencija mladih, od kojih su neke bile dio Akcijskih planova za mlade Grada Rijeke u proteklom periodu 2018-2022. Mjere i aktivnosti se iz godine u godinu unaprjeđuju u cilju poboljšanja i zadovoljavanja potreba krajnjih korisnika, ali i razvojnih ciljeva grada Rijeke. Shodno tome, Program za mlade 2023-2030 u dijelu (samo)zapošljavanja integrira:

- (1) Imperative strateškog razvojnog cilja 2. Plana razvoja grada Rijeke 2021-2027:
Raditi u Rijeci 2030: Sveučilišni grad za novo doba, gdje napredne tehnologije i kreativna industrija obogaćuju industrijsko nasljeđe.
- (2) Prijedloge, ideje i mišljenja dionika uključenih u raspravu 1. razvojnog stupa:
Obrazovanje i (samo)zapošljavanje mladih Programa za mlade Grada Rijeke.

Rezultati dijaloga s mladima

U nedavnom istraživanju Mreže Mladih Hrvatske, provedenom u sklopu projekta *Gle što MOGU - Mladi odlučuju, govore i utječu*²⁵ sudjelovalo je 205 mladih ispitanika s našeg područja, koji su kao najvažniju specifičnu potrebu naveli zapošljavanje (74%).

Navedeno istraživanje bilo je polazišna točka za dijalog s mladima, koji se održao u dva navrata u svibnju i lipnju 2022. Dijalog su proveli djelatnici gradske uprave u suradnji s Udrugom Delta.

Cilja dijaloga bio je prezentirati mladima mjere navedene u prvom nacrtu dokumenta i dobiti povratnu informaciju o istima. U dijalogu provedenom po metodi world cafe sudjelovalo je 20 mladih sudionika te jedan roditelj maloljetnika. Polovica sudionika bili su mladi u dobi od 15 do 22 godine, dok je druga polovica bila u dobi od 22 do 30 godina.

Mladima je prezentiran nacrt dokumenta nakon čega su im bila postavljena pitanja vezana za konkretne mjere iz područja (samo)zapošljavanja. Njihovi komentari i prijedlozi uvršteni su u nacrt dokumenta sukladno primjenjivosti i nadležnosti jedinice lokane samouprave. U drugoj fazi dijaloga na portalu *MojaRijeka*, podstranici *E-konzultacije* objavljen je revidirani nacrt te su svi zainteresirani mladi pozvani su da isti komentiraju.

U nastavku se navode rezultati provedenog istraživanja u sklopu I. faze dijaloga s mladima, koji se odnose na temu (samo)zapošljavanja:

- U Rijeci je mladima teško doći do sigurnog i dobro plaćenog posla
Sudionici world cafe-a ističu da u Rijeci nije izgledno ostvariti kvalitetno zaposlenje, a prilike vide u djelatnostima iz područja IT industrija i ugostiteljstva. Naglašavaju problem nesigurnosti zaposlenja, zbog čega često biraju sigurnija radna mjesta s manjim primanjima, dok manje sigurna s većim primanjima ne ostavljaju dovoljno slobodnog vremena. Među svim

²⁵ MMH Projekt Gle što MOGU - Mladi odlučuju, govore i utječu <https://www.mmh.hr/projekti/gle-sto-mogu-mladi-odlucuju-govore-i-utjecu>

ispitanicima, srednjoškolci su pokazali veći optimizam i viziju budućnosti u Rijeci, što je u većoj mjeri svojstveno onima koji pohađaju stručne škole. Studenti koji su sudjelovali u world cafe-u u manjoj mjeri svoju budućnost vide u Rijeci, što je izraženije kod visokospecifičnih zanimanja, poput biotehnologije.

- Važno je poticati stjecanje iskustva

Gotovo svi sudionici ističu važnost (radnog) iskustva pri traženju zaposlenja. Neke od mjera HZZ-a smatraju korisnima (npr. pripravništvo), no prepoznaju i rizike iskorištavanja takvih mjera od strane poslodavaca. Neki sudionici istakli su volontiranje kao mogući način stjecanja iskustva i umrežavanja te izrazili želju za većom promocijom volontiranja kao važnog i vrijednog načina za stjecanje znanja i vještina, pogotovo među poslodavcima.

- Mladi trebaju podršku pri (samo)zapošljavanju

Sudionici su istakli da mladima treba osigurati jednake šanse pri natjecajima, poticajima i mjerama za (samo)zapošljavanje. Poticanje poduzetništva smatraju važnim, no nedovoljnim i dalekim mladima. Potrebna im je snažnija podrška, prilagođen pristup i veća fleksibilnost.

- Važno je mladima pružiti znanja i vještine potrebne za tržište rada

U prijedlozima za unaprjeđenje vještina sudionici ispitivanja ističu važnost stjecanja praktičnih vještina, profesionalnu orijentaciju i usmjeravanje (dobar primjer je suradnja škola i HZZ-a), informiranje te povezivanje s poslodavcima. Ističu važnost poticanja poslodavaca na zapošljavanje mladih (mjera koju godinama provodi HZZ), a mišljenja su da je bitno i praćenje provedbe takve mjere te ukidanje poticaja ukoliko poslodavac prekrši radna prava.

Definiranje ciljeva i mjera

Temeljem elaboriranih analiza, rezultata i okvira, definirani su srednjoročni ciljevi 1. razvojnog stupa u dijelu (samo)zapošljavanje, prioriteta provedbe u svakom od dva srednjoročna cilja, a unutar istih mjere i pokazatelji učinaka mjera, kojima se objedinjuju imperativi i aktivnosti:

Stvaranje povoljnih uvjeta za otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i poticanje poduzetništva mladih:

- Dodjeljivati bespovratne potpore poduzetnicima početnicima
- Poslodavcima koji otvaraju nova radna mjesta i zapošljavaju mlade učiniti dostupnijim bespovratne potpore za razvoj poslovanja
- Financijski poticati inovatore kroz potpore za komercijalizaciju inovacija
- Dodjeljivati bespovratne poticaje najuspješnijim korisnicima Startup inkubatora u cilju pokretanja vlastitog poslovnog subjekta u Rijeci
- Razvijati kapacitete i ponudu poduzetničke infrastrukture Grada Rijeke (Startup inkubator, RiHub, poduzetnički inkubatori) u cilju diversifikacije usluga prema mladima: specijalizirane edukacije, događaji i coworking prostor.
- Provoditi projektne aktivnosti sufinancirane iz EU fondova usmjerene poticanju poduzetništva i otvaranju kvalitetnih radnih mjesta.

Razvoj poslovnih i poduzetničkih kompetencija mladih i promocija (samo)zapošljavanja:

- Unaprjeđivati i širiti programe Startup inkubatora i poduzetničkih inkubatora u cilju isporuke poslovnih i poduzetničkih znanja i vještina mladima (glavna područja: digitalna i financijska pismenost, upravljačke, organizacijske, komunikacijske i prezentacijske vještine, marketing i istraživanje tržišta, brendiranje, prodaja, pokretanje poslovanja, pravni aspekti, razvoj proizvoda, intelektualno vlasništvo, EU projekti i drugo)
- Jačati mentorsku mrežu Startup inkubatora i poduzetničkih inkubatora novim stručnjacima, za potrebe savjetovanja korisnika i mladih poduzetnika

- Razvijati i unaprijediti program RInovatoRI za stjecanje poduzetničkih i poslovnih kompetencija učenika viših razreda riječkih osnovnih škola, što uključuje nove programske pravce, povećanje kapaciteta i izradu kurikuluma
- Sufinancirati projekte učeničkih zadruga riječkih osnovnih škola u cilju poticanja razvoja poduzetničkih sposobnosti
- Medijski promovirati (samo)zapošljavanje mladih
- Omogućiti i podržati događaje koji promoviraju i potiču poduzetničke projekte mladih
- Unaprijediti informiranje mladih putem portala za mlade *MojaRijeka* objedinjavanjem svih relevantnih informacija vezanih za (samo)zapošljavanje mladih, s naglaskom na poduzetničku infrastrukturu, programe i aktivnosti Grada Rijeke.

U planiranju i provedbi aktivnosti iz područja (samo)zapošljavanja primarno su nadležni Odjel gradske uprave za poduzetništvo Grada Rijeke te Riječka razvojna agencija Porin, a aktivnosti se provode u suradnji s mnogim lokalnim partnerima i institucijama, ponegdje i uz visoki stupanj međusektorske suradnje.

Budući se radi o dugoročnom Programu, neophodno je dinamiziranje mjera u tijeku vremena kako bi ostale u korak s promjenama okruženja i potrebama mladih. Intencija je, stoga, da godišnji planovi budu anticipativni te da uključuju širi broj aktera koji djeluju u polju mladih, čime se godišnje aktivnosti razmjerno diversificiraju. Grad Rijeka strukturom Programa izgrađuje relevantni i otvoreni okvir za djelovanje u području (samo)zapošljavanja, čime se omogućava provedba institucionalnih inicijativa i aktivnosti, ali i podrška u realizaciji aktivnosti za mlade drugih lokalnih dionika.

II. Dugoročni razvojni stup: dobrobit i osamostaljivanje mladih

Sve veći broj mladih Europljana izražava svoju zabrinutost oko učestalosti problema mentalnog zdravlja, poput stresa, tjeskobe, depresije i ostalih mentalnih oboljenja, kod sebe i kod svojih vršnjaka. Mladi često navode goleme društvene pritiske s kojima se suočavaju i upozoravaju na potrebu za boljom zdravstvenom skrbi u domeni mentalnog zdravlja.

Stoga je potrebno nastaviti s dosadašnjim provođenjem kampanja o mentalnom zdravlju mladih, zdravstvenoj zaštiti i reproduktivnom zdravlju te omogućiti mladima rano stjecanje neovisnosti pri npr. rješavanju stambenog pitanja, navedenog kao jednog od dva prioriteta mladih Riječana.

Za osamostaljenje mladih nužni su posao i stambeno zbrinjavanje. Ti faktori svakako izravno utječu i na odluku mladih da ostanu u Rijeci. Stoga je osamostaljivanje mladih u kontekstu stambenog zbrinjavanja izdvojeno, kako bi se počelo na lokalnoj razini razvijati modele zbrinjavanja mladih uz naglasak na priuštivo stanovanje.

Dobrobit

Dobrobit u kontekstu socijalne zaštite te mentalnog i tjelesnog zdravlja

Socijalna skrb u Gradu Rijeci regulirana je dijelom zakonski i dodatno gradskom Odlukom o socijalnoj skrbi koja donosi puno veći standard socijalne zaštite socijalno ugroženim građanima Rijeke. To podrazumijeva veći broj kategorija građana koje se štiti socijalnim mjerama te značajno veći broj dostupnih oblika pomoći. Tako se u Rijeci štite i građani koji pri Centru za socijalnu skrb Rijeka ostvaruju pravo na doplatak za pomoć i njegu, pravo na osobnu invalidninu, pravo na naknadu do zaposlenja ili uslugu rane intervencije; kućanstva (uključujući i jednoroditeljska) s prihodima nižim od onih koji su na gradskoj razini ustanovljeni kao minimalni za određeni broj članova kućanstva; umirovljenici s niskim osobnim prihodima, starije osobe bez osobnog prihoda; određene kategorije stradalnika rata, osoba s oštećenjem organizma i darivatelja krvi, primatelji dječjeg doplatka te udomljena djeca. Dodatni oblici pomoći koje Grad Rijeka osigurava socijalno ugroženim građanima kako bi smanjio rizike od siromaštva i socijalne isključenosti kod te skupine građana su besplatna prilagođena hrana za dojenčad, besplatna marenda u osnovnoj školi, besplatna prehrana u produženom/cjelodnevnom boravku u osnovnoj školi, djelomično ili potpuno podmirenje troškova boravka u jaslicama i vrtiću, djelomično ili potpuno podmirenje troškova javnoga gradskog prijevoza, djelomično ili potpuno podmirenje troškova smještaja i liječenja u Psihijatrijskoj bolnici Lopača, djelomično ili potpuno podmirenje troškova usluge pomoći u kući, mjesečna novčana pomoć za umirovljenike, mjesečna novčana pomoć za starije osobe bez prihoda, te niz jednokratnih novčanih potpora – za opremu za novorođenče, za školski pribor za OŠ, za obrazovanje srednjoškolcima i studentima, za nabavu kućanskog uređaja, te za pogrebne troškove.

Među korisnicima gradske socijalne pomoći tijekom 2021. godine bilo je 691 socijalno ugrožena mlada osoba u dobi od 15 do 30 godina. Dominantan razlog zbog kojega mladi korisnici primaju gradsku socijalnu pomoć jest siromaštvo ili rizik od siromaštva (9 % je izrazito siromašno zbog čega primaju zajamčenu minimalnu naknadu a 51 % ima nedovoljne prihode zbog čega im prijete siromaštvo). Ostali koriste socijalne pomoći jer pripadaju kategoriji djece stradalnika rata (19 %), imaju oštećenje organizma (19 %), odnosno neke druge socijalne razloge (1 %). Ukupno su koristili 912 socijalnih pomoći i to većinom pravo na besplatan javni gradski prijevoz (66 %), dok su od ostalih pomoći koristili naknadu za troškove stanovanja (5 %), prehranu u osnovnoj školi (17 %), novčanu potporu za školovanje srednjoškolcima i studentima (8 %), novčani poklon-bon za školski pribor za osnovne škole (3 %). Ostale dostupne pomoći koristilo je manje od 1 % mladih korisnika.

Zadnja evaluacija gradskog socijalnog programa iz perspektive njegovih korisnika provedena je 2013. godine. U ukupnom uzorku od nešto manje od 800 ispitanika u dobi od 19 do 88 godina života, bilo je svega 34 ispitanika (4 %) koji pripadaju ciljnoj skupini mladih socijalno ugroženih građana. Rezultati su pokazali da je 85 % korisnika ciljne dobne skupine u zadnjih godinu dana bilo pod stresom, 56 % je u zadnjih godinu dana imalo više zdravstvenih problema nego prije, 53 % je nezadovoljno svojim životom, a čak 94 % se osjeća socijalno isključeno. Nadalje, ti korisnici navode da se zbog nedostatka novca ne mogu pravilno hraniti (77 %), imaju probleme u dobivanju adekvatne zdravstvene skrbi (62 %), ne mogu koristiti energente u dovoljnoj mjeri (88 %), ne mogu održavati stambeni prostor u kojem žive (73 %), nemaju za

popravke ili nabavku potrebnih kućanskih uređaja (76 %) ili si uopće ne mogu osigurati primjeren stambeni prostor (70 %). Također, zbog nedostatka novca prijeti im socijalna isključenost: 91 % ne može uopće putovati (ljetovanje, zimovanje), 85 % ne može nabaviti primjerenu sezonsku obuću i odjeću, 61 % nema za dodatno obrazovanje, 59 % ne može slobodno vrijeme provoditi kako bi željeli, 56 % ne može komunicirati ili vidati rodbinu i prijatelje u gradu i okolici, a 50 % nema sredstava za pokriće iznenadnih troškova.

Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb svake godine putem javnog godišnjeg natječaja potiče udruge na razvijanje i provedbu programa i projekata koji odgovaraju na potrebe građana koje nisu obuhvaćene socijalnim programom u užem smislu. Projekti i programi iz područja socijalne skrbi usmjereni prema mladima (uključujući i pojedine specifične skupine mladih korisnika), koji se sufinanciraju niz godina iz proračuna Grada Rijeke, pretežito su usmjereni na pružanje socijalnih usluga kao što su prijevoz mladima s invaliditetom, laička podrška mladima s invaliditetom, smještaj beskućnika i žrtava nasilja u skloništa i prihvatilišta, savjetovanje žrtava i počinitelja nasilja, te na organizaciju ljetovanja i zimovanja za siromašne mlade osobe.

Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb nastoji mlade informirati o navedenim socijalnim mjerama kojima je cilj smanjiti siromaštvo i socijalnu isključenost putem tiskanog materijala, gradskih mrežnih stranica Grada Rijeke, a o novčanim naknadama i novčanim potporama i putem personaliziranog online informiranja (e-Savjetnik Socijalni program Grada Rijeke).

Na temelju prikazanih podataka i dosadašnjeg iskustva u provedbi programa za mlade glavni izazovi vezani uz prevenciju siromaštva i socijalne isključenosti mladih jesu:

- nedostatak informacija o potrebama sadašnjih mladih korisnika socijalnog programa i njihovu zadovoljstvu postojećim socijalnim mjerama;
- motiviranje stručnjaka na prepoznavanje novonastalih socijalnih problema i novih socijalno osjetljivih skupina mladih i na razvijanje ciljanih projekata i intervencija,
- nedovoljna informiranost ili nemotiviranost socijalno ugroženih mladih na uključivanje u pojedine programe i projekte kojima bi stekli znanja i vještine korisne za prevladavanje svoje socijalne situacije ili njihovih posljedica.

Promocija zdravlja mladih

Podatke o pobolu i pomoru stanovništva Rijeke, kao najvažnijim i najviše korištenim indikatorima zdravlja, prikuplja Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ koje godišnje objavljuje u Zdravstveno-statističkom ljetopisu PGŽ. Podaci za pobol objavljuju se zbirno za cjelokupno stanovništvo i za dobne skupine od 0 do 6, od 7 do 19, od 20 do 64 te za 65 i više godina, a za pomor zbirno za cjelokupno stanovništvo i za dobne skupine od 0 do 6, od 7 do 19, od 20 do 39, od 40 do 59 te 60 i više godina. S obzirom na nemogućnost prikaza podataka za ciljnu dobnu skupinu predmetnog Programa, slijedi prikaz podataka o pobolu i pomoru stanovništva Rijeke za cjelokupno stanovništvo u 2020. godini. Tri najučestalije bolesti kod građana Rijeke bile su bolesti dišnog sustava (11,08 % od ukupnog broja bolesti), bolesti cirkulacijskog sustava kao što su npr. visok tlak, povišena masnoća u krvi, srčani infarkt, moždani udar, proširene vene i slično (10,56 % od ukupnog broja bolesti) i bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (10,03 % od ukupnog broja bolesti). Podaci o specifičnom pomoru, ukazuju da su najčešći uzroci smrti stanovnika Rijeke bolesti cirkulacijskog sustava (41,68 % od ukupnog broja umrlih) te novotvorine (tumori) (26,85 % od ukupnog broja umrlih). Slijede endokrine

bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma s udjelom od 7,00 % u ukupnom pomoru stanovništva.

Mentalno zdravlje važan je aspekt općeg zdravstvenog statusa. Kod mnogih odraslih osoba koje imaju poremećaj mentalnog zdravlja, pokazatelji tih poremećaja često su bili prisutni već u djetinjstvu i mladosti. Grad Rijeka tijekom 2021. proveo je online istraživanje o mentalnom zdravlju mladih u kojem je sudjelovalo 313 ispitanika oba spola u dobi od 18 do 30 godina, anonimno i na dobrovoljnoj osnovi. Uzorak ispitanika bio je reprezentativan s obzirom na spol i dob za populaciju mladih. Prema dobivenim rezultatima, u zadnjih desetak godina od prethodnog istraživanja došlo je do statistički značajnog porasta razine usamljenosti, te statistički značajnog smanjenja razine doživljene socijalne podrške obitelji, prijatelja i kolega, kao i do statistički značajnog smanjenja razine optimizma kod mladih. Međutim, u cjelini se ipak može zaključiti da je mentalno zdravlje mladih Riječana i sada vrlo dobro. Udio mladih koji imaju određene psihičke teškoće (usamljeno je svega 2 %, depresivno oko 7 %, anksiozno oko 5 %, pod stresom 12 %, izrazito sklono fizičkoj agresivnosti manje od 1 %, verbalnoj agresivnosti oko 1 %, izrazito sklonih ljutnji nema, te hostilnosti oko 2 % mladih), kao i mladih koji nemaju dobre zaštitne mehanizme i osobine (potpuno neotpornih na stres nema, manje od 1 % nezadovoljno je životom, oko 12 % ima ispodprosječan optimizam, ispodprosječnu razinu podrške prijatelja doživljava oko 3 %, podrške obitelji oko 4 %, a podrške kolega oko 11 %) nije visok. Zaključak istraživanja je da bi budući preventivni programi, kao i društvene intervencije vezane uz mentalno zdravlje mladih, trebali biti usmjereni na razvijanje i jačanje otpornosti na stres, optimizma, zadovoljstva životom, socijalne podrške kolega i prijatelja, te poticanje visokog obrazovanja ili zapošljavanja mladih, uključivanja mladih u sportske, umjetničke ili druge aktivnosti u slobodno vrijeme ili bavljenje hobbijem, pružanje podrške u održavanju tjelesnog zdravlja, te općenito na podizanje materijalne i financijske moći obitelji i mladih građana. Preventivni programi trebali bi početi prije 18. godine života i posebice su važni za djevojke.

Zanimljivi su i nalazi i zaključci istraživanja Bezinovića i suradnika objavljeni u publikaciji iz listopada 2020., čiji je nakladnik PGŽ, naziva *Rizična ponašanja i mentalno zdravlje srednjoškolaca u Primorsko-goranskoj županiji Rijeka*²⁶. Prema tom istraživanju do trećine mladića te više od polovice do čak 2/3 djevojaka iskazuje poteškoće vezane uz simptome depresivnosti i anksioznosti, a istraživanje sugerira da bi pozornost valjalo obratiti i na često i vrlo često pomišljanje na samoubojstvo (5,5 % mladića i 12,2 % djevojaka), koje može biti znak ozbiljnih problema u mentalnom zdravlju. Vrijednosti i osobnu važnost mladi su prepoznali u "zdravom životu", "životu s manje stresa", "normalnom životu", "opuštanju", "potrebi pridavanja veće pažnje vlastitim i tuđim emocionalnim stanjima" te "pronalasku pomoći kod problema mentalnog zdravlja".

Nadalje, poznato je da je važno što ranije u životu razviti za fizičko i mentalno zdravlje korisna ponašanja (npr. pravilna prehrana i redovito vježbanje) i čim prije eliminirati nezdrave aktivnosti (pušenje, pretjerivanje u pijenju alkohola) kako ne bi postale navikom. Zadnje istraživanje o tim tzv. zdravstvenim ponašanjima provedeno je 2006. godine, suradnjom Odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Grada Rijeke i Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Rijeci na ukupno 1.000 ispitanika u dobi od 15 do 93 godine starosti. Između brojnih korisnih podataka, to je istraživanje pokazalo da se 52 % mladih Riječana ne bavi se nikakvom sportskom aktivnošću

²⁶ Rizična ponašanja i mentalno zdravlje srednjoškolaca u Primorsko-goranskoj županiji <https://zzizpgz.hr/publikacije/rizicna-ponasanja-i-mentalno-zdravlje-srednjoskolaca-u-primorsko-goranskoj-zupaniji/>

(aktivno ili rekreativno). Vežano uz prehranu, istraživanje je pokazalo da 14 % djevojaka i 11 % mladića imaju prenizak indeks tjelesne mase (ITM/ eng. BMI), a 10 % djevojaka i čak 26 % mladića ITM viši od idealnog, što oboje predstavlja svojevrsan zdravstveni rizik. Ustanovljeno je da oko 40 % mladih puši, pri čemu nešto manji broj djevojaka nego mladića. Što se tiče konzumiranja alkoholnih pića pokazalo se da su osobe najmlađe životne dobi (od 15 do 24 godine) oba spola jedna od najrizičnijih skupina što se tiče pijenja alkohola.

Već spomenuto istraživanje pod nazivom *Rizična ponašanja i mentalno zdravlje srednjoškolaca u Primorsko-goranskoj županiji Rijeka*, pokazalo je da u prosjeku više od 40% srednjoškolaca u PGŽ povremeno ili redovito konzumira alkoholna pića; 30,5 % redovito puši cigarete; marihuanu je probalo otprilike 30 % učenika, dok ju redovito konzumira 10 % do 12 % učenika. Ostala sredstva ovisnosti relativno su rijetko zastupljena (1 % – 5 %), uglavnom na razini isprobavanja, a vrlo rijetko redovite upotrebe. Kada govorimo o pušenju, posebno se ističu djevojke i učenici trogodišnjih škola (55 %).

Grad Rijeka, kao i sve druge jedinice lokalne samouprave zakonski su dužne osigurati uvjete za zaštitu, očuvanje i poboljšanje zdravlja stanovništva, organiziranje i ostvarivanje zdravstvene zaštite na svom području. Također, Grad je dužan osigurati sredstva za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova čiji su osnivač (Grad Rijeka osnivač je Psihijatrijske bolnice Lopača). Uz to, zakonom je Gradu omogućeno osiguravanje sredstava za zdravstvenu zaštitu stanovnika na svom području iznad standarda utvrđenih obveznim zdravstvenim osiguranjem i osnivanje specijalne bolnice. Grad Rijeka osigurava zdravstvenu zaštitu stanovnika na svom području iznad standarda utvrđenih obveznim zdravstvenim osiguranjem uglavnom putem godišnjeg pozvanog i javnog natječaja za programe i projekte zdravstvene zaštite. Na taj način odabiru se partnerske organizacije, odnosno njihovi programi i projekti koji će najbolje odgovoriti na potrebe određenih skupina građana. Najznačajniji zdravstveno-preventivni projekti za mlade kojima Grad pruža dugogodišnju potporu u realizaciji usmjereni su na stjecanje zdravih životnih navika (npr. Trening životnih vještina Nastavnog zavoda za javno zdravstvo PGŽ), osiguranje dostupnijih zdravstvenih usluga mladima (npr. Centri za mlade – savjetovaništa otvorenih vrata), potporu oboljelima (npr. Hepatitis, HIV i moj dom – život bez stigme), prevenciju mentalnog zdravlja (npr. "3 – PO" (POvezanost, POdržka, POvjerenje) Društva za kibernetiku psihoterapije), prevenciju ovisnosti (npr. Rad s kazneno prijavljenim mladima uključujući povremene uzimatelje droge - eksperimentatore Udruge UZOR, Prevencija razvoja ovisnosti kod rizičnih skupina mladih i Smanjenje štete - Dnevni boravak za ovisnike i ostale rizične skupine Udruge Terra), te osiguranje usluga psihološkog savjetovanja (Psihološko savjetovanište pri Sveučilišnom savjetovanišnom centru Sveučilišta u Rijeci). Treba istaknuti i dva izvrsno prihvaćena projekta Grada Rijeke razvijena u okviru Programa za mlade za razdoblje od 2018. do 2022. godine: specijalizirani portal <https://strit.fitness/> za motiviranje mladih na tjelesnu aktivnost, odnosno vježbanje na otvorenim vježbalištima na području grada, te portal svejeok.hr za besplatno psihološko savjetovanje mladih.

Na temelju prethodno prikazanoga ustanovljeni su sljedeći glavni problemi koji se odnose na zaštitu zdravlja mladih u Rijeci: nedostupnost novijih podataka o rizičnim ponašanjima mladih koja su značajno povezana s glavnim zdravstvenim problemima populacije (morbiditet, mortalitet, indikatori mentalnog zdravlja), nedostatak projekata i programa unapređenja zdravstvene pismenosti mladih, projekata za modifikaciju štetnih zdravstvenih ponašanja i promociju ponašanja koja koriste zdravlju, nedostatak preventivnih projekata usmjerenih na

dimenzije koje su se pokazale protektivnima za mentalno zdravlje i nedovoljna dostupnost usluga psihološkog savjetovanja za mlade.

Rezultati rada radne skupine i dijaloga s mladima

Tijekom mjeseca ožujka i travnja 2022. godine održani su radni sastanci članova radne skupine u području II. Razvojnog stupa: Dobrobit i osamostaljivanje mladih.

Ključna područja o kojima se raspravljalo i predlagalo tijekom rada radne skupine bila su socijalna zaštita, mentalno zdravlje i prevencija ovisnosti te rekreacija i fizičko zdravlje.

Horizontalne teme koje su tijekom sastanaka više puta istaknute, a za koje radna skupina smatra da su zajednička točka za sva tri razvojna stupa su 1) Informiranje i 2) Promocija već postojećih usluga i aktivnosti namijenjenih mladima.

Ukupno je na sastancima radne skupine aktivno sudjelovalo 20 sudionika, koji na različite načine dolaze u doticaj s mladima i/ili aktivnostima i uslugama namijenjenih populaciji mladih, a koji su prethodno bili pozvani na to da pruže doprinos ovom razvojnom stupu.

Socijalna zaštita

Kao primjeri dobre prakse vrijedi istaknuti velike napore koje Grad ulaže da se mlade educira te da se podiže razina svijesti o demokratskim vrijednostima i uključivosti, primjerice kroz javne akcije i provođenje Građanskog odgoja i obrazovanja u riječkim osnovnim školama.

Uz navedeno, Grad financijski podržava kvalitetne programe u zajednici kao što je primjerice program *Moje mjesto pod suncem* – namijenjen uključivanju djece i mladih u riziku od siromaštva. Uključivost kao vrijednost koju Grad Rijeka nosi prepoznata je kao vrijednost koja se „provlači“ kroz razne programe, a koji su financijski podržani od strane Grada Rijeke. Nadalje, kao primjer dobre prakse, a za koji se procjenjuje da se ne provodi u toj mjeri i u drugim gradovima u Hrvatskoj, prepoznata je prisutnost LGBTIQ+ organizacija u provedbi edukativnih programa. Također, Socijalni program Grada Rijeke prepoznat je kao važan te se potiče Grad da i dalje nastavi promicati i prilagođavati mjere koje će odgovarati potrebama i interesima djece i mladih na našem području.

U području socijalne zaštite uočena je:

- niska razina demokratske kulture i građanske svijesti mladih,
- zatim nejednakosti u obrazovanju - različite startne pozicije i mogućnosti koje utječu na budućnost mladih
- primijećeno je da je potrebno ulagati napore u poboljšanje uvjeta u nužnom smještaju Grada Rijeke.

Mentalno i tjelesno zdravlje

Uočeno je da postoje određeni dobri primjeri prakse te da bi Grad trebao poticati, nadograđivati i širiti određene programe. Kao jedan od primjera dobre prakse istaknut je portal naziva www.svejeok.hr, koji je namijenjen pružanju besplatne, anonimne i stručne online podrške mladima te je potrebno dodatno ulagati u promociju istog kako bi postao dostupniji i dosegao veći broj mladih koji se suočavaju s određenim problemima.

Istaknuti su i pojedini programi organizacija civilnog društva kao što su primjerice program Mind the Mind Udruge Psirius, program Ljubavi voli a ne boli Udruge SOS Rijeka – centar za nenasilje i ljudska prava, program sveučilišnog savjetovanišnog centra, kontinuirana besplatna psihosocijalna podrška za LGBTIQ+ mlade i grupe podrške Udruge LORI, program svakodnevnog boravka Društva za istraživanje i potporu DIP, vršnjačke inicijative kao primjerice program Akcija za 5! Udruge Delta, preventivni programi bliski mladima (npr. predstave Udruge Hepatos, video materijali Udruge Terra) te drugi slični programi.

Također su prepoznati pojedini gradski prostori kao potencijal za provedbu različitih sadržaja i programa poput Dječje kuće, Palacha i Filodramatica-e i drugih. Potrebno je ulagati u rani razvoj, osnaživati odgojitelje u dječjim vrtićima u području razvoja socio-emocionalnih vještina. Ulagati u smanjenje potkapacitiranosti vrtićkih kapaciteta stručnog kadra za pružanje podrške djeci i roditeljima u vidu mentalnog zdravlja.

Nadalje, predlaže se nastavak kontinuiranog osnaživanja stručnjaka za rad s mladima s naglaskom na one koji čine osjetljive odnosno ranjive skupine kao što su primjerice mlade osobe s invaliditetom i/ili mladi pripadnici nacionalnih manjina i/ili LGBTIQ+ mladi, upravo iz razloga što zbog nedovoljne razine svijesti i informiranosti osoba koje rade s mladima te zbog needuciranosti stručnjaka koji pružaju usluge mladima, nerijetko se događa da se kod mladih narušava mentalno zdravlje te dolazi i do određenih trauma zbog diskriminacije, etiketiranja, stigmatizacije.

Nadalje, utjecaj na mentalno zdravlje uvelike ima i prometna povezanost, za one mlade koji zbog dislociranosti i neadekvatne povezanosti izravno imaju smanjenu mogućnost sudjelovati u edukativnom, kulturnom i sportskom segmentu u provođenju kvalitetnog slobodnog vremena. Vrijedi istaknuti kako i razina educiranosti (ili manjka iste) stručnjaka koji pružaju usluge iz područja mentalnog zdravlja uvelike utječe na kvalitetu pružene pomoći ili terapije mladima.

Zamijećeno je da postoji nedostatak pružanja kvalitetne psihosocijalne podrške određenim manjinskim skupinama kao što su primjerice LGBTIQ+ mladim te je općenito prisutna slaba, odnosno nedovoljna vidljivost dostupnih tretmana i usluga psihosocijalne podrške mladima, posebice uz naglasak na poteškoće s kojima se susreću u obitelji, tijekom obrazovanju i u društvu.

Primjećuje se i nedovoljna informiranost mladih i svijest o tome što sve je mentalno zdravlje i mentalna higijena te kako utječe na percepciju kvalitete i zadovoljstva životom.

Ističe se i nedostatak besplatne stručne psihosocijalne podrške i pomoći koja nije dostupna isključivo kroz trud udruga, već bi bilo potrebno poticati i razvijati i određene oblike institucionalne pomoći. Nedostatak je vidljiv i u pružanju sustavne, stručne i besplatne dijagnostike i pomoći mladim osobama s određenim teškoćama kao što su primjerice mlade osobe s ADHD-om. Nedostaje i informativnih sadržaja za prevenciju ovisnosti među mladima kao i snažnija institucionalna podrška neovisnim savjetovalištim koja djeluju u našem gradu.

Amaterski sport i fizičko zdravlje

Temelj područja sporta je koncept aktivnog sudjelovanja mladih u aktivnostima iz područja sporta sve u cilju kvalitetnog provođenja slobodnog vremena, te poboljšanja psihofizičke i tjelesne sposobnosti odnosno tehničke pismenosti, a time i zdravlja i znanja mladih, pri čemu se dugoročno kreira kultura bavljenja sportom.

Odredbama Zakona o sportu („Narodne novine“, broj 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19, 47/20, 77/20) određeno je da Zajednica sportskih udruga grada Rijeke Riječki sportski savez objedinjuje i usklađuje programe sporta te Gradu Rijeci predlaže Program javnih potreba u sportu i sudjeluje u njegovu ostvarivanju. Navedeni Program Grad Rijeka temeljem odredbi Zakona o sportu donosi zajedno s godišnjim proračunom.

Odredbama Zakona o udrugama („Narodne novine“, broj 74/14) određeno je na dalje da Grad Rijeka kao jedinica lokalne samouprave financira provedbu Programa javnih potreba u sportu na temelju provedenog javnog poziva, kojeg sukladno ovlastima sadržanim u Zakonu o sportu provodi Riječki sportski savez.

U samom sportu postoji nekoliko sustava: profesionalni sport, amaterski sport, školski i sveučilišni (studentski) sport, sport osoba s invaliditetom i rekreacijski sport.

Sport ima nekoliko društvenih uloga, a njegova dobrobit više dimenzija:

- **Zdravstvena:** sport kratkoročno i dugoročno povećava razinu psiho-fizičkog zdravlja članova zajednice, a djeluje i preventivno. Poboljšava kvalitetu života, a u društvu koje stari tjelesna aktivnost može imati pozitivan učinak na zdravlje starijih.
- **Odgojno-obrazovna:** sport jača kompetencije, a ima i značajne socijalne i edukativne vrijednosti. Također, sudjelovanje i volontiranje u sportskim organizacijama pruža prilike i mogućnosti za iskustvo i neformalno obrazovanje.
- **Socijalna:** sport je najmasovnije područje dobrovoljnih aktivnosti u Europi te čini plodno tlo za socijalno uključivanje jer uključuje sve građane bez obzira na spol, rasnu pripadnost, dob, posebne potrebe, religiju i uvjerenje, seksualnu orijentaciju i društvenu ili ekonomsku sredinu.
- **Kulturna:** redovito bavljenje sportsko-rekreacijskim aktivnostima obilježava visoku razinu svijesti pojedinaca i cijeloga društva jer se smatra važnim faktorom određenja kvalitete života u nekoj zajednici. Sport pomaže u kreiranju identiteta i zbližavanju ljudi.
- **Ekonomska:** sport i sa sportom povezane gospodarske aktivnosti, poput sportske industrije, imaju znatan i rastući ekonomski značaj u europskim zemljama.

Ovo potvrđuje i Europska komisija koja navodi kako je sport „dinamičan i brzo rastući sektor s podcijenjenim makroekonomskim učincima“ te može poslužiti kao oruđe za lokalni i regionalni razvoj (kroz brandiranje neke zajednice), urbanu regeneraciju te ruralni razvoj. No, sport povećava i učinkovitost pojedinaca na osobnom, obiteljskom, poslovnom i društvenom planu, smanjuje se broj bolovanja i pobolijevanja; razvijaju se sadržaji kojima se povećava turistički potencijal te gospodarska aktivnost, djeluje pozitivno na smanjenje delikvencija i ovisnosti.

Vrijednosti koje se prenose sportom pomažu u razvoju znanja, motivacije, vještina i spremnosti za osobni napor, timskog sudjelovanja, načela poput poštene igre, poštivanja pravila igre, poštivanja drugih, solidarnosti i disciplini, kao i organizaciji amaterskih neprofitnih sportskih klubova te volontiranju. Sve navedeno jača aktivno građanstvo i doprinosi stvaranju socijalnog kapitala zajednice.

Kada se govori o zdravstvenim učincima tjelesnog vježbanja, znanstveni dokazi sugeriraju da značajni pozitivni učinci na zdravlje nisu ograničeni na sport u užem smislu (trening i natjecanje), već mogu biti postignuti redovitim tjelesnim vježbanjem nižega i srednjega intenziteta, kao što su vožnja biciklom ili brzo hodanje.

Nedostatak tjelesne aktivnosti povećava pojavu prekomjerne tjelesne mase, pretilosti i cijeli niz kroničnih bolesti, poput srčano-žilnih i šećerne bolesti, koje smanjuju kvalitetu života, ugrožavaju živote pojedinaca te predstavljaju teret za zdravstvene proračune i gospodarstva. Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje najmanje 30 minuta umjerene tjelesne aktivnosti (koja može uključiti sport, ali ne mora biti ograničena na njega) dnevno za odrasle, a 60 minuta za djecu. Državna i lokalna tijela te sportske organizacije trebale bi zajedničkim akcijama pridonositi postizanju tog cilja.

Sport uvelike pridonosi gospodarskoj i društvenoj koheziji i društvima koja su u većoj mjeri integrirana. Iz tog razloga svi stanovnici bi trebali imati pristup sportu, uzimajući u obzir posebnu ulogu koju sport ima za mlade. Iz navedenog razloga nužno je osigurati mogućnost bavljenja sportskim aktivnostima za što veći broj mladih, u cilju povećanja kvalitete njihovih života odnosno zdravlja. Osim toga, radna skupina identificirala je viziju za naredno razdoblje koje se odnosi na stvaranje ozračja posebne skrbi lokalne zajednice o kvaliteti života mladih kroz bavljenje sportskim aktivnostima

S obzirom na važnost cjeloživotnog bavljenja sportom naglasak je stavljen na prijedlog razvoja sportsko-rekreativnih aktivnosti mladih te razvoj sveučilišnog sporta, čime bi se kroz Program i rad Savjeta mladih dao doprinos poboljšanju i daljnjem razvoju aktivnosti koje već provodi Grad Rijeka.

Rezultati rada radne skupine i dijaloga s mladima

Detektirano je niz primjera dobre prakse i kontinuiranog ulaganja u sport i sportske objekte.

U tom smjeru primjećuje se da postoji zaista veliki broj sportskih klubova i velik broj sportskih objekata. Također, istaknuti su i fitness parkovi i otvorena igrališta kao što je primjerice igralište na Kampusu. Prepoznati su i određeni programi, kao primjeri dobre prakse kao što je projekt Rijeka pliva, već spomenuti portal <https://strit.fitness/> te projekt RiMove za koji se predlaže da se u suradnji Grada Rijeke i PGŽ širi na srednjoškolsku populaciju s obzirom na to da je trenutno namijenjen za osnovnoškolski uzrast.

Glavni je zaključak ovog tematskog područja bio da je potrebno više ulagati u amaterske sportove namijenjene mladima koji potom izravno utječu na fizičko kao i na mentalno zdravlje.

S obzirom na to da je područje sporta, sportskih klubova i sportskih udruga u većoj mjeri usmjereno ka kompetitivnom odnosno natjecateljskom smjeru i razvoju profesionalnog sporta stoga je uočeno da je potrebno ulagati i u amaterski sport mladih.

Primijećen je nedostatak sportskih javnih površina adekvatno opremljenih za korištenje i dostupnih svima.

Nedostaje također i određeni dio sredstava usmjeren upravo u financiranje i poticanje amaterskog sporta, uz postojeće barijere i malo prilika za uključivanje mladih s manje mogućnosti (pogotovo mladih osoba s invaliditetom).

Uočeno je da zbog učestalosti korištenja termina u području natjecateljskog sporta smanjuje se mogućnost korištenja sportskih objekata za rekreaciju.

Kao i u području mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti i u ovom je tematskom području istaknuto kako se određeni mladi suočavaju s homofobijom i transfobijom u sportu te je općenito potrebno ulagati u edukaciju o LGBTIQ+ temama za sve osobe koje rade s mladima kako bi se podigla razina svijesti i stekla znanja, razvile vještine za zauzimanje adekvatnog pristupa u radu s mladima.

Održivi zeleni grad

U radu radne skupine i temeljem zaključaka iz dijaloga s mladima uočeno je da je jedan od nedostataka u našem gradu i taj da imamo nedovoljno parkova, zelenih površina odnosno mjesta za rekreaciju kao i nedostatak biciklističkih staza. Također je zaključak radne skupine i u ovom području da nedostaje informiranosti i edukacije, koja nije u dovoljnoj mjeri zastupljena ni kroz formalni obrazovni sustav u kontekstu zajedničkog djelovanja i suživota po načelima i principima održivosti i zelenog grada (i Zemlje općenito).

Mladi također sumnjaju da bi se njihove ideje za „zelenu Rijeku“ uvažile i uzele u obzir od strane donositelja odluka. Također, u kontekstu strateškog pristupa ovom području nedostaju studijska usmjerenja i analize za održivi razvoj.

Gradu Rijeci predlaže se da se usmjeri prema postojećim parkovima (primjerice Park Mlaka) kako bi, u suradnji s organizacijama civilnog društva te drugim ustanovama koje djeluju u području ekologije, održivog razvoja, rekreacije, osmišljavali sadržaj koji bi mladi sukreirali i konzumirali na takvim otvorenim, zelenim površinama. Također, korištenje električnih romobila prepoznato je kao alternativno rješenje, koje je Grad ponudio te se predlaže i daljnje poticanje prijevoznih sredstava korištenjem kojih se smanjuje razina i količina zagađivača našeg okoliša.

Osamostaljivanje

Mladi često kao problem ističu nepovoljnu financijsku situaciju i nesigurnost, što za posljedicu ima otežanu mogućnost stambenog osamostaljivanja. Zbog financijskih neprilika nisu u

mogućnosti da napuste obiteljski dom, dok istovremeno postoji manjak sustavnog pristupa rješavanju tog problema.

U dijalogu s mladima većina ih navodi kako bi se željeli osamostaliti, no ne planiraju kupiti vlastitu nekretninu jer nisu kreditno sposobni.

Nadalje preko 50 % navodi da nemaju dovoljno sredstava ni za najma stana i pokrivanje troškova stanovanja i najma stana.

Mladi su informirani o postojanju različitih modela stambenog zbrinjavanja, no često ih ne razumiju jer je jako zahtjevan proces prijave na takve subvencije.

Primjeri dobre prakse Grada Rijeke po pitanju osamostaljivanja mladih u kontekstu zasnivanja vlastite obitelji su svakako prednost mladih roditelja za upis djece u ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja kao nastavak sufinanciranja produženog boravka, uz nadogradnju već postojećih kapaciteta i ulaganje u dodatne. Još jedan primjer poticajne, postojeće mjere jest i obavezna prilagodba pristupačnosti za sva privatna poduzeća u procesu dobivanje dozvole za najam gradskih prostora u centru grada. Istaknut je, kao primjer dobre prakse i kao program koji je potrebno i nadalje poticati i unaprjeđivati, program lokalnog partnerstva Grada Rijeke, kroz koji se osiguravaju sredstva za inicijative građana za uređenje i povećanje kvalitete života u kvartovima (kao primjeri su navedene inicijative „Kvart za 5“, „Škurinjski susjedi“, programi mjesnog odbora Hartera).

Gradsko vijeće usvojilo je Plan razvoja Grada Rijeke kojim je razvijena vizija Grada Rijeke za narednih deset godina, koja glasi: Grad Rijeka – pametan, otvoren i otporan grad. U sklopu Plana razvoja formirana su osnovna načela i strateški ciljevi koje se planira ostvariti do 2030. godine, a u sklopu toga formira se i ovaj Program.

U svrhu postizanja ciljeva Programa, Odjel gradske uprave za gospodarenje imovinom predlaže formiranje Liste stanova za mlade radi uspostave programa stambenog zbrinjavanja mladih. Cilj formiranja takve liste je rješavanje stambenog pitanja mladog visoko obrazovanog radnog stanovništva do navršениh 30 godina života i mladih obitelji, kao primarnog uvjeta za ostanak mladih u gradu Rijeci.

Pravni okvir formiranja Liste za mlade je Zakon o najmu (NN 91/96, 48/98, 66/98, 22/06, 68/18, 105/20) i Odluka o najmu stanova („Službene novine Primorsko-goranske županije“ broj 12/11, 15/11 i 54/12 i „Službene novine Grada Rijeke“ broj 14/20).

Odlukom o najmu stanova propisano je da se stanovi u vlasništvu Grada Rijeke daju u najam putem Liste prioriteta za dodjelu stanova, koja se utvrđuje za razdoblje četiri godine, a iznimno, kada za to postoje opravdani razlozi, gradonačelnik može za određeno vremensko razdoblje produžiti rok važenja Liste. Lista prioriteta koja je trenutno na snazi utvrđena je za razdoblje 01. siječnja 2018. godine do 31. prosinca 2021. godine, a zaključkom gradonačelnika produljen je rok važenja do 31. prosinca 2023. godine.

Analiza postojećeg stanja pokazuje naznake nedostataka Liste prioriteta za dodjelu stanova zbog specifičnih mjerila i uvjeta za formiranje Liste prioriteta (godine prebivanja u Rijeci, duljina radnog staža, broj maloljetne djece, invaliditet, status branitelja i sl.) zbog kojih se građani mlađi od 30 godina suočavaju s problemima pri uvrštavanju na Listu prioriteta, te ne dolaze na red prilikom dodjele stanova u najam. Na trenutno važećoj Listi prioriteta za dodjelu gradskih stanova nalazi se 59 građana mlađih od 30 godina, od čega nitko nije došao na red za dodjelu gradskog stana u najam.

Najveći izazov s kojim se ovaj Odjel gradske uprave za gospodarenje imovine, Direkcija za upravljanje objektima stambene namjene susreće je nedostatak raspoloživih stanova, obzirom da je većina gradskih stanova već dodijeljena u najam. Stanovi kojima Direkcija za upravljanje objektima stambene namjene raspolaže su stanovi koji se nakon korištenja od strane najmoprimaca ili bez valjane pravne osnove useljenih osoba vraćaju u posjed Gradu, stanovi su uglavnom u lošem stanju i neuvjetni za stanovanje, stoga je u svaki pojedini stan potrebno

uložiti napore i znatna financijska sredstva kako bi se doveo u stanje pogodno za stanovanje i ponovnu dodjelu u najam.

Kako je već navedeno, određeni broj gradskih stanova u posjedu je najmoprimaca koji se ne pridržavaju ugovora o najmu ili osoba koje stan koriste bez valjane pravne osnove, nakon što su provalili u stan, a protiv kojih su u tijeku postupci iseljenja pred nadležnim sudom, koji traju nekoliko godina i provode se po odredbama Ovršnog zakona.

Konačno, određeni se broj gradskih stanova dodjeljuje u najam izvan Liste prioriteta, i to po prijedlogu Odjela za zdravstvo i socijalnu skrb kao prioritarno zbrinjavanje, te temeljem odluke Gradonačelnika sukladno odredbama Odluke o najmu stanova, te i za dodjelu stanova po tim osnovama postoji obveza osiguranja stana.

Srednjoročni cilj kojeg se želi postići do 2027. godine je formiranje Liste za mlade te početak dodjele gradskih stanova po Listi za mlade. Za Listu za mlade na godišnjoj razini planira se dodjela 10-20 % raspoloživih stanova u najam.

Postupak koji je potrebno provesti radi postizanja srednjoročnog cilja podijeljen je u tri koraka.

Prvi korak usmjeren je na provođenje potrebnih radnji za formiranje Liste za mlade. Drugi korak obuhvaća postupak formiranja Liste za mlade. Treći korak osigurava dovoljnu količinu pogodnih stanova za dodjelu po formiranoj Listi za mlade. Sva tri koraka zahtijevaju poduzimanje određenih radnji i aktivnosti kao i vremenski period za izvršenje.

Mjera Provođenje potrebnih radnji za formiranje Liste za mlade sastoji se od potrebnih aktivnosti i predradnji u cilju osiguravanja uvjeta za formiranje Liste za mlade. Prvenstveno je potrebno provesti analizu postojećeg stanja, odnosno pregledati trenutno važeću Listu prioriteta i do sada sklopljene ugovore o najmu, radi utvrđivanja strukture stanovništva koje je iskazalo interes za najam gradskog stana, a koje je prijavljeno na Listu prioriteta i koje dolazi na red za dodjelu stanova u najam.

Analiza strukture Liste prioriteta koja je trenutno na snazi obuhvatit će pregled i usporedbu podataka o građanima prijavljenima na Listu (starosna dob, akademski/stručni naziv/stupanj, zdravstveno stanje, prihodi i sl.), radi utvrđivanja uvjeta, mjerila i kriterija koji će biti propisani za formiranje Liste za mlade.

Nakon utvrđivanja strukture stanovništva koje je upisano na Listu prioriteta i sklopljenih ugovora o najmu, potrebno je fokusirati se na mlađi dio stanovništva i utvrditi u kojoj mjeri su građani mlađi od 30 godina zastupljeni na Listi, odnosno kolike šanse imaju doći na red za dodjelu stana u najam, te s koliko je mladih ljudi sklopljen ugovor o najmu gradskog stana.

Očekivani rezultat provedene analize je da postoji nedostatak mladih ljudi na Listi prioriteta, odnosno da mlađi od 30 godina imaju niske šanse za dodjelu gradskog stana u najam.

Nakon provedene analize postojećeg stanja, planira se izmjena Odluke o najmu stanova na način da se u postojeći tekst Odluke unesu nove odredbe koje uređuju postupak, uvjete i mjerila formiranja Liste za mlade. Izmjena Odluke o najmu stanova neophodna je kako bi se stvorio pravni okvir za poduzimanje daljnjih radnji u cilju stambenog zbrinjavanja mladih.

Postupak izmjene Odluke o najmu stanova sastoji se od izrade Nacrta Prijedloga odluke o izmjenama i dopunama Odluke o najmu stanova, provođenja savjetovanja s javnošću u trajanju od 30 dana sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama, te upućivanja Prijedloga Gradskom vijeću na usvajanje. Ukoliko Gradsko vijeće usvoji Prijedlog, izmijenjena Odluka o najmu stanova objavljuje se u „Službenim novinama Grada Rijeke“.

Kao pretpostavka tom postupku ukazuje se utvrđivanje kriterija za uvrštenje na Listu za mlade koji bi osigurali da upravo mladi građani dobiju priliku da im se dodijeli stan u najam. Također potrebno je utvrditi na koji rok bi se sklapali ugovori o najmu stanova, jednokratno ili s

mogućnosti produljenja, kao i visinu najamnine koju bi mladi plaćali koja ne bi mlade previše opterećivala, a s druge strane pružala izvor prihoda za održavanje stana od strane vlasnika.

Očekivano trajanje postupka izmjene Odluke o najmu stanova je šest mjeseci do godinu dana.

Mjera Formiranje Liste za mlade sastoji se od objave javnog poziva za podnošenje zahtjeva za davanje stanova za mlade u najam, obrada zaprimljenih zahtjeva i dokumentacije te formiranje Liste za mlade. Postupak za utvrđivanje Liste za mlade pokretat će se javnim pozivom za podnošenje zahtjeva za davanje stanova za mlade u najam na temelju odredbi Odluke o najmu stanova i zaključka Gradonačelnika, koji se objavljuje u dnevnom tisku, na oglasnoj ploči Grada, na oglasnoj ploči Centra za socijalnu skrb i na web stranicama Grada. Postupak formiranja Liste za mlade detaljno će se propisati u Odluci o najmu stanova.

Očekivano trajanje postupka od objave javnog poziva do utvrđenja Liste za mlade je šest mjeseci. Lista za mlade planira se utvrditi za razdoblje dvije godine. Mjera Osiguravanje stanova pogodnih za stanovanje za dodjelu po Listi za mlade sastoji se od provođenja odgovarajućih postupaka radi preuzimanja stanova u posjed, procjene svih raspoloživih stanova i potrebnih ulaganja prije dodjele u najam, izvođenja radova na adaptaciji stanova, te konačno dodjele pogodnih stanova u najam.

Grad Rijeka provodi postupke radi preuzimanja u posjed stanova od najmoprimaca koji se ne pridržavaju ugovora, od bespravno useljenih osoba, te u slučajevima smrti najmoprimca i stjecanja vlasništva stanova kao omašne imovine. Postupci radi preuzimanja u posjed stanova od najmoprimaca koji se ne pridržavaju ugovora ili bespravno useljenih osoba koje odbijaju predati stan u posjed uglavnom se vode pred nadležnim sudom u okviru ovršnih postupaka radi iseljenja i ispražnjena nekretnine, te je njihovo trajanje teško predvidjeti a ovisi o svakom konkretnom slučaju. Svaki stan kojim Grad Rijeka raspolaže za dodjelu u najam potrebno je procijeniti i utvrditi nalazi li se u stanju pogodnom za stanovanje. Ukoliko je potrebno i ekonomski opravdano, moguće je donijeti odluku o adaptaciji i ulaganju kako bi se neuvjetan stan doveo u stanje pogodno za stanovanje. Troškovi adaptacije neuvjetnih stanova financiraju se iz dijela gradskog proračuna namijenjenog održavanju gradskih stanova, stoga njihovo uređenje ovisi i o stanju sredstava u proračunu namijenjenih za navedenu svrhu. Po dovršetku postupka procjene svakog stana, ukoliko se radi o stanu pogodnom za stanovanje, pristupit će se postupku dodjele u najam. Dodjela stanova ovisit će o raspoloživosti odgovarajućih stanova i trenutnim potrebama stanovništva, a stanovi će se nastojati podjednako dodjeljivati podnositeljima po redoslijedu Liste prioriteta i Liste za mlade, uzimajući u obzir okolnosti svakog pojedinog slučaja dodjele.

Planirano trajanje ugovora o najmu stana koji je dodijeljen po Listi za mlade je pet godina, uz mogućnost obnove ugovora do navršenih 30 godina najmoprimca, uz plaćanje slobodno ugovorene najamnine. Po isteku ugovora o najmu stana dodijeljenog po Listi za mlade, najmoprimac će biti obvezan ispražniti stan od osoba i stvari i predati ga u posjed Gradu Rijeci u roku koji će biti naveden u ugovoru o najmu stana.

U kontekstu osamostaljivanja mladih i njihove mobilnosti, Grad Rijeka, temeljem sklopljenog ugovora sa Sveučilištem u Rijeci i K.D. Autotrolej d.o.o., sudjeluje u sufinanciranju dijela cijene javnog prijevoza redovitih studenata Sveučilišta u Rijeci na način da ugovorne strane snose 60 % ukupnog iznosa mjesečne pokazne karte dok 40 % troška snose studenti. Predmetnim ugovorom i osiguranim financijskim sredstvima u iznosu od 1.226.000,00 kn na godišnjoj razini, Grad Rijeka izravno doprinosi poboljšanju studentskog standarda osiguravajući pokretljivost prilikom izvršavanja fakultetskih obaveza ali i ostalih dnevnih aktivnosti.

Prema podacima dobivenim od K.D. Autotrolej d.o.o. za razdoblje prethodne provedbe Plana za mlade broj korisnika u prosjeku iznosio je:

Vrsta prava	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Grad Rijeka mjesečno (prosjeak)	5600	5000	5400	5400	5200	2600	2500

Iz navedenih podataka razvidno je smanjenje broja mjesečnih korisnika za 2020. i 2021. godinu. Kao posljedica situacije uzrokovane pandemijom virusa COVID-19 došlo je do bitnih promjena u svakodnevnom životu, između ostalog bile su uvedene restrikcije vezane uz korištenje javnog gradskog prijevoza, što je u konačnici pridonijelo smanjenju broja kupljenih mjesečnih pokaznih karata u promatranom razdoblju. Jednako tako, obrazovne ustanove su radi provođenja mjera socijalnog distanciranja, zamijenile klasičan model održavanja nastave prelaskom na on line oblik što je neposredno utjecalo na uočeno negativno kretanje broja korisnika.

Javni gradski prijevoz je važan čimbenik u funkcioniranju grada kao cjeline i odvijanja gradskog života i njegove kvalitete. Obzirom da se radi o studentskoj populaciji provođenjem navedene mjere, Grad Rijeka kao jedan od nositelja, zadovoljava njihovu potreba za jeftinim i učinkovitim prijevozom. Studenti koriste uslugu gradskog prijevoza potaknuti različiti motivima, a osim odlaska na sveučilišta od važnosti su i sportske priredbe, rekreacija, različite vannastavne aktivnosti i drugi razlozi radi kojih je potrebno savladavati udaljenosti koje se ne mogu obaviti pješice, a utječu na općenito zadovoljstvo kvalitetom života.

Izazov na koji je potrebno obratiti pozornost u nadolazećem razdoblju provedbe Programa odnosi se na kategoriju korisnika srednjih škola. Naime, učenici srednjoškolske dobi koji imaju prebivalište ili boravište u Rijeci te pohađaju škola na području grada Rijeke, a ne spadaju u neku od socijalnih kategorija, plaćaju kartu po punoj cijeni dok ostali korisnici koji žive u drugim jedinicama lokalne samouprave, imaju pravo na 75 % subvencije od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja obzirom da zadovoljavaju uvjet međumjesnog prijevoza određenog na više od 5 km.

Omogućavanjem gradskog prijevoza jeftinije od drugih prijevoznih sredstava izravno se utječe na smanjenje troškova života mladih, a zbog postojanja brojnih linija i autobusnih stajališta možemo zaključiti kako se radi se dostupnoj i kvalitetnoj usluzi u kojoj javni gradski prijevoz čini okosnicu mobilnosti.

Primjeri dobre prakse

Odjel gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem obavlja aktivnosti i poslove vezane uz prostorno i urbanističko planiranje, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i tehničku pripremu građevinskog zemljišta za realizaciju kapitalnih i razvojnih projekata Grada, gradnju objekata i uređenje javnih površina, kojih je investitor Grad, te zaštitu okoliša i održivi razvoj.

Navedeni poslovi vezani su uz svakodnevni život (i) mladih svih građana grada Rijeke. Svake godine provodi se akcija "komunalni prioriteti mjesnih odbora", koji uključuju aktivnosti uređenja objekta komunalne infrastrukture s ciljem podizanja kvalitete života građana, odnosno poboljšanja komunalnog standarda i ujednačavanja standarda opremljenosti mjesnih odbora. Komunalne prioritete predlažu građani, vijeća mjesnih odbora, ovlašteni predstavnici suvlasnika stambeno-poslovnih objekata i udruge građana, a realiziraju Grad Rijeka i komunalna društva. Takve akcije obuhvaćaju radove vezane za uređenje: javnih zelenih površina, pješačkih staza, pješačkih zona, postavljanje zaštitnih ograda i branika, sanaciju stijenskih pokosa, izgradnju zidića, parkova, trgova, dječjih igrališta, sprava za rekreaciju odraslih, komunalne opreme (klupe, garniture za sjedenje), autobusnih čekaonica, sanaciju

divljih deponija, javno prometnih površina, nerazvrstanih cesta, otvorenih odvodnih kanala, vertikalne, horizontalne i svjetlosne signalizacije, te objekata i uređaja javne rasvjete za rasvjetljavanje javnih površina.

Budući da se ovakva uređenja mogu realizirati samo na javnim površinama i zemljištima koja su u vlasništvu Grada Rijeke, prije podnošenja i obrade prijedloga potrebno je utvrditi vlasništvo željene lokacije. Odjel gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem, uz Odjel za komunalni sustav, sudjeluje u ovim akcijama na način da izrađuje analizu vlasništva temeljem dostupne dokumentacije. Dosadašnja iskustva su pokazala kako su predlagatelji većinom mlade osobe koje su voljne i željne učiniti male promjene na bolje u svom mjesnom odboru. Iz toga se jasno vidi želja mladih za uključivanje u društvo. Velik dio akcija odnosi se na uređenja dječjih igrališta, parkova, sadnju stabala i postavu klupica te sprava za rekreaciju. Kroz takve projekte omogućava se mladima da uživaju u svježem zraku te vježbaju na otvorenom, a djeca, čiji roditelji zasigurno spadaju u skupinu mladih, mogu uživati u ljepšim i opremljenijim igralištima.

Od utemeljenja 2001. godine do danas Udruga Zlatni rez u suradnji s brojnim partnerima i uz podršku Grada Rijeke, organizira Festival znanosti u Rijeci. To je manifestacija kojoj je cilj približiti znanost javnosti, odnosno informirati javnost o aktivnostima i rezultatima u području znanosti, poboljšati javnu percepciju znanstvenika te motivirati mlade ljude za istraživanje i stjecanje novih znanja. Nizom atraktivnih sadržaja na odabranu temu (javna popularna predavanja, radionice za osnovne i srednje škole, znanstveni kafići, tribine, izložbe, predstave) nastoji se prikazati znanost na popularan, veseo i svima razumljiv način. Odjel za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem kroz financijski doprinos Festivalu potiče aktivno učenje te na popularan način promiče prirodne znanosti među djecom i mladima i uvelike pridonosi stvaranju društva znanja u Rijeci.

Svake godine Odjel za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem i Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb obilježavaju Europski tjedan mobilnosti i organiziraju razne aktivnosti čime već godinama promoviraju održivu urbanu mobilnost, sprječavanje emisije štetnih plinova, te kvalitetniji način života i kulturu življenja u urbanim sredinama, uključujući i akcije sadnje zelenila, drvoreda i sl. Riječ je o aktivnostima edukativnoga karaktera putem kojih se nastoji mlade generacije dodatno osvijestiti u brizi za okoliš i o značaju participativnoga pristupa u rješavanju ovakvih tema. Gradovi koji promiču hodanje i vožnju biciklom smatraju se privlačnijima, manje zagađenima i s većom kvalitetom života. Budući da navedeni programi zbog fizičku aktivnosti na otvorenom prostoru privlače mlade sasvim je jasno kako su velikim dijelom dionici takvih programa upravo mladi ljudi.

Osim aktivnosti na kopnu u Rijeci se može uživati u morskim aktivnostima na brojnim riječkim plažama. Dvije riječke plaže, Ploče i Kostanj, ponosne su vlasnice Plave zastave, najboljeg dokaza o čistoći riječkog mora. Kako bi građani, ali i turisti, svih dobnih skupina, mogli bezbrižno uživati u ljetnim radostima, Odjel za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem financira naknade i sanitetski materijal studentima za spasilačke usluge. Na taj način svake se sezone kroz studentske ugovore zapošljavaju mladi, koji tako povećavaju svoj prihod, a istovremeno čine da se naši kupaci osjećaju sigurnijima.

Odjel za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem pokrenuo je unatrag nekoliko godina i projekt razvoja mikromobilnosti u gradu Rijeci. Projekt je započeo uvođenjem sustava električnih bicikala za iznajmljivanje „Ricikleta“, a nastavio se kroz pilot projekt iznajmljivanja električnih romobila u razdoblju 2021.-22., koji će od svibnja 2022. prerasti u sustav koji će činiti do 600 električnih romobila za najam. Iako su oba sustava namijenjena punoljetnim korisnicima neovisno o gornjoj dobnj granici, činjenica je kako među korisnicima izrazito prevladavaju mladi, koji time potvrđuju kako su ponuđene sustave prepoznali kao prihvatljiv odgovor u rješavanju mobilnosti na području grada, pa i šire., kao i djelotvoran doprinos smanjenju zagađenja.

Dosad su navedene aktivnosti koje imaju veze s djelokrugom Odjela za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem, a u kojima zasigurno sudjeluju mladi od 15 do 30 godina života, no nažalost postoji i druga strana medalje.

Ovaj odjel bavi se imovinsko-pravnim poslovima, odnosno raspolaganjem zemljištima u vlasništvu Grada Rijeke na način da, u skladu sa Odlukom o građevinskom zemljištu i Cjenikom građevinskog zemljišta, sklapa ugovore o kupoprodaji zemljišta. Analizom evidencije ugovora o kupnji, prodaji i zamjeni zemljišta, utvrđeno je da u 2021. godinu niti jedan ugovor nije sklopljen s osobom mlađom od 30 godina (najmlađi kupac je imao 34 godine). Takav podatak govori u prilog činjenici da mladi, radi otežane mogućnosti zapošljavanja na neodređeno vrijeme te niskih prihoda, nemaju kreditnu sposobnost pa nisu u mogućnosti kupiti nekretninu.

Kako bi se navedeni problem rješavanja stambenog pitanja olakšao Grad Rijeka, uključujući Odjel za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem, koji gospodari zemljištem u vlasništvu Grada Rijeke, promišlja o idealnim lokacijama za nastavak realizacije projekta Programa društveno poticane stanogradnje (POS). S obzirom na kontinuirani manjak stambenih jedinica, kroz ovaj program bi građani grada Rijeke, posebice mladi, po povoljnijim cijenama od onih tržišnih stekli u vlasništvo stan te time riješili svoje stambeno pitanje.

Prijedlozi članova radne skupine

U okviru ove teme naglasak rasprave bio je kroz isticanje problema mladih roditelja te je prepoznato da nedostaje holistički pristup, koji inače objedinjuje i povezuje mjere i ustanove kao i poticaje za organiziranu odgojno – obrazovnu dječju skrb, zapošljavanje i stambeno zbrinjavanje. Uočen je nedostatak dječjih igrališta, parkova i javnih ustanova prilagođenih djeci i mladima te institucionalna podrška za rješavanje stambenog pitanja kao i povezivanje s gospodarskim sektorom - zapošljavanje mladih. Nastavno na prethodno istaknute probleme, zaključak je također i da se suočavamo s nedostatkom kapaciteta uopće u dječjim vrtićima na našem području te se Grad Rijeka potiče da pristupi izgradnji infrastrukture dodatnih objekata za rani i predškolski odgoj te da uz to promišlja o sufinanciranju i pružanju drugih oblika podrške alternativnim pristupima, a za primjer je istaknut program osposobljavanja dadilja i sufinanciranje takve vrste organizirane skrbi za dijete. Zaključak je i da su nekretnine preskupe i nepovoljne za mlade osobe te da je tržište kupnje i najma nekretnina neregulirano kao primjeri su navedene: visoke cijene najma i kvadrata stana u odnosu na primanja, „izbacivanje“ studenata tijekom turističke sezone i „airbnb-izacija“ kapaciteta). Nepostojanje adekvatnih stanova za mlade, osobe s invaliditetom također je istaknuto kao zapaženi problem s kojim se mladi susreću.

Također, poticati sufinanciranje kupnje građevinskog zemljišta, sufinanciranje građevinskog materijala za izgradnju stambenih objekata, sufinanciranje najamnina, niže kamatne stope za mlade koji se nalaze u procesu pri osiguravanju i kupnji svoje prve nekretnine, zatim dodatno uvesti uvjete i kriterije za dodjelu gradskih stanova i sufinanciranje gradnje obiteljskih kuća kao poticaj mladima da se, uz zagovaranje pružanja podrške s lokalne, regionalne i nacionalne razine, mladim osobama omogući pristup ka tom procesu.

III. Dugoročni razvojni stup: Poticanje, osnaživanje i dijalog s mladim

Grad Rijeka osnivač je i niza kulturnih ustanova²⁷ koje djeluju na području grada, a osiguravaju mladima niz pogodnosti kako bi se došli kulturno uzdizati: Muzej grada Rijeke, Art kino, Muzej suvremene i moderne umjetnosti, Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca, Gradsko kazalište lutaka Rijeka, Gradska knjižnica Rijeka, Hrvatski kulturni dom.

U kontekstu naziva ovog stupa valja napomenuti kako kulturne politike pridonose stvaranju pozitivnog okruženja za učenje mladih. Implementacija Strategije kulturnog razvitka Grada Rijeke²⁸ važan je pokazatelj okruženja u kojem mladi žive.

Temeljna vizija ovog stupa je osigurati podržavajuću okolinu koja se temelji na međusobnom povjerenju, suradnji i suodgovornosti u kojoj su mladi od 15 do 30 godina kontinuirano osnaživani (informirani, educirani i motivirani) za djelovanje u lokalnoj zajednici.

Donositelji odluka, na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, a sukladno njihovim nadležnostima, zaduženi su za osiguravanje platforme za kontinuirani dijalog s mladima.

No, civilno društvo nezaobilazan je akter u održavanju i razvoju demokracije te ima za zadatak, zajedno s donositeljima odluka, kreatorima javnih politika, budno motriti kako se takve odluke, strategije te politike donose i provode.

U tom smislu, u okviru ovoga stupa potrebno je unaprijediti daljnje oblike poticanja rada udruga mladih i za mlade, a s ciljem osnaživanja ove ciljane skupine kao važnog faktora u svakodnevnom društvenom životu lokalne zajednice.

I kroz pripremu nacрта ovog Programa zamijećena je distanciranost mladih i otežano pronalaženje mladih koji bi aktivno sudjelovali u pripremi ovog dokumenta. U prilog tome govori i činjenica da je samo 2 % članova radnih skupina činilo osobe do 30 godina.

Iz navedenog proizlazi da je uloga ovog stupa „Poticanje, osnaživanje i dijalog s mladima“ doprinijeti osnaživanju mladog građanina da aktivno (su)djeluje u lokalnoj zajednici a i šire.

U ovom trenutku Grad Rijeka provodi niz mjera i aktivnosti u kontekstu poticanja, osnaživanja i dijaloga s mladima. Isto je vidljivo kroz provođenje natječaja mladih i za mlade, pružanje podrške projektima i aktivnostima koje provode udruge mladih i za mlade kao i uključivanje mladih u manifestacije Grada Rijeke i promocija volontiranja u lokalnoj zajednici.

U tom kontekstu, ključno je nastaviti provoditi natječaje za organizacije civilnog društva mladih i za mlade, te pružati podršku projektima mladih/za mlade koji su se pokazali kao primjer dobre prakse (npr. Projekt Udruge Delta – AKCIJA ZA 5!), uključivati mlade u provedbu manifestacija Grada Rijeke (npr. Prve riječke mažoretkinje) te promovirati volonterstvo.

Nadalje, važnu ulogu u unaprjeđenju aktivnog djelovanja mladih u lokalnoj zajednici ima Savjet mladih Grada Rijeke koji je savjetodavno tijelo Grada Rijeke koje je osnovano s ciljem promicanja i zagovaranja prava, potreba i interesa mladih na lokalnoj razini. Savjet mladih broji 11 članova i 11 zamjenika članova i biraju se na vrijeme od tri godine. Između ostalog u okviru svog djelovanja sudjeluju u kreiranju i praćenju strateških dokumenata, programa, projekata i aktivnosti mladih i za mlade, a i šire. Isti imaju značajnu ulogu kao jedan od dionika osnaživanja aktivne uloge mladih i njihovog (su)djelovanja u lokalnoj zajednici.

Kroz sastanke radne skupine razvojnog stupa „Poticanje, osnaživanje i dijalog s mladima“, u kontekstu prije navedenog detektiran je izazov „vidljivosti“ Savjeta mladih Grada Rijeke (u daljnjem SMGR) kao jednog od modela aktivnog uključivanja mladih u lokalnu zajednicu kao i potreba za osnaživanjem digitalizacije sadržaja za mlade, a u kojima sudjeluje i SMGR. Iz istog

²⁷ Ustanove kojima je osnivač Grad Rijeka, dostupne na <https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/kultura-2/ustanove-u-kulturi/ustanove-kojima-osniva-grad-rijeka/>.

²⁸ Strategija kulturnog razvitka Grada Rijeke 2013 – 2020, dostupna na <https://www.rijeka.hr/wp-content/uploads/2013/04/Strategija-kulturnog-razvitka-Grada-Rijeke-2013.-2020.pdf>.

proizlazi da je potrebno osigurati temeljna načela i to jednostavnost sadržaja i uključivost mladih u programe, projekte i aktivnosti mladih i za mlade. Obzirom na navedeno, te uzimajući u obzir zaključke i preporuke radne skupine, u narednom periodu potrebno je u svrhu informiranosti i participacije mladih o Savjetu mladih osmisliti informativno-digitalnu prezentaciju o djelovanju i radu Savjeta mladih.

Uzimajući u obzir zaključke i preporuke radne skupine, poticanje, osnaživanje i dijalog s mladima može se osigurati daljnjim poticanjem rada udruga mladih i za mlade kroz natječaje za projekte, i aktivnosti mladih i za mlade, pružanje podrške projektima mladih i za mlade (kao npr. Projekt AKCIJA ZA 5! – Udruga Delta), nastaviti uključivati mlade u provedbu manifestacija Grada Rijeke (npr. Prve riječke mažoretkinje) te promovirati volonterstvo u Gradu Rijeci (organizacija Međunarodnog dana volonterstva – Volonteri godine).

Prethodno navedeno svakako može doprinijeti daljnjem osnaživanju mladih u lokalnoj zajednici i to na način da kroz dijalog, partnerski odnos i suodgovornost mladi mogu izravno kreirati sadržaje, programe, projekte i aktivnosti mladih i za mlade uz podršku Grada Rijeke i drugih dionika.

Grad Rijeka u području kulture već dugi niz godina potiče programe koje prijavljuju mladi i koji se provode za mlade, a u posljednjih nekoliko godina je tu potporu formalizirao kroz sustav Javnih potreba u kulturi izradom posebnih kriterija i prijavnica te formiranjem Povjerenstva za mlade. No, broj prijava pokazao je da mladi nisu upoznati s natječajem i da ne koriste dovoljno ovu mjeru.

Na raspolaganju mladima su također i mnogi prostori za provedbu programa od Dječje kuće, Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u kompleksu Benčić preko, Filodrammatice i Palacha pa do prostora agencije Porin, no u razgovoru s mladima u sklopu radne skupine oni su naveli nedostatak prostora kao jednu od važnih prepreka za provođenje svojih programa i ideja.

Ispostavilo se da mladi nisu upućeni u mogućnosti koje im Grad pruža iz razloga što oni informacije ne traže zato što dobivaju toliko informacija kroz društvene mreže i privatne grupe da nemaju potrebe informacije tražiti. Oni su preopterećeni informacijama na dnevnoj bazi i tu činjenicu treba uzeti vrlo ozbiljno.

Ali činjenica je da se tijekom dijaloga s mladima u pripremi ovog Programa došlo do identičnih odgovora kao u radu s mladima u radnoj skupini. Isto tako, to je također i dijeljeno iskustvo članova radne skupine koji izravno rade s mladima.

Valja istaknuti kako se primjećuje značajan pomak u konzumiranju izvora informiranja kod mladih. Mladi gotovo uopće ne konzumiraju klasične medije (televizija, tisak, radio) u svrhu informiranja, nego isključivo primaju informacije u digitalnom obliku i to putem najnovijih društvenih mreža. U tom su kontekstu društvene mreže poput Facebooka ili Twittera zastarjele i mladi ih percipiraju kao mreže na kojima su generacije njihovih roditelja.

Primjetan je velik utjecaj tzv. influencera (utjecajnika) u širenju informacija prema mladima. Preferiraju se vrlo kratki video uradci vidljivi na mreži Tik-tok ili nešto malo duži na mreži You Tube. Sav video sadržaj duži od nekoliko minuta, doživljavaju predugim i prekidaju ga. Isto tako mladi primaju i informacije preko raznih vršnjačkih grupa kreiranim u aplikacijama za slanje poruka poput Viber-a ili WhatsApp-a.

Proizlazi da su mladi minimalno aktivni konzumenti informacija te da informacije ne traže proaktivno već istu pročitaju kada im se pojavi na društvenim mrežama.

Iz svega navedenog daje se zaključiti da se mladi ljudi susreću s izazovima doba u kojem žive, a da se pri tome ne mogu osloniti na iskustva svojih roditelja. Iznimno brze promjene u suvremenom društvu uzrokovane strelovitim razvojem digitalnih i ostalih tehnologija roditeljsko iskustvo se čini mladima neupotrebljivim i oni su, na neki način, prepušteni samima sebi.

Uzimajući u obzir niz izazova s kojima su mladi suočeni živeći u modernom društvu te uzimajući u obzir brojne dodatne teškoće koje je nemoguće anticipirati (primjerice COVID epidemija), predlaže se uspostavljanje sustava potpore, odnosno pokretanje programa psihološkog osnaživanja u srednjim školama za 3. i 4. razrede kroz radionice kreativnog izražavanja (likovni, pisanje, gluma, glazba) koji bi se provodio u suradnji s profesorima, psiholozima i umjetnicima.

Nedvojbeno, jedan od najvećih iskoraka u ovom stupu, a posljedično i u cijelom Programu, kao detektirana potreba mladih koja nije imala adekvatan odgovor, je uspostava cjelovitog sustava informiranja mladih putem portala MojaRijeka i svih popratnih društvenih kanala na kojima se portal oglašava.

Portal će biti namijenjen isključivo za mlade, a objedinjavat će:

- Informiranje

Portal [Moja Rijeka](#) sadrži rubrike:

[Događaji](#) – u kojoj se u obliku video uradaka, vijesti i fotogalerija izvještava različitim održanim događanjima na području Rijeke

[Ljudi](#) – rubrika u kojoj se predstavljaju uspješni ili po nečemu specifični pojedinci (njihova osobnost, posao kojim se bave, njihova dostignuća i sl.)

[Mjesta](#) – u kojoj predstavljamo zanimljive lokalitete u gradu (nova mjesta za izlaske, novootvorene ustanove, postojeće prostore i sl.)

Također, na portalu Moja Rijeka nalazi se [Kalendar događanja](#) s filterom za pretraživanje.

- Uključivanje

Na portalu Moja Rijeka nalazi se i rubrika [Reci glasno](#) – u njoj sada registrirani korisnici portala postavljaju pitanja ili šalju komentare gradskoj upravi.

Posebna stranica koju je Grad Rijeka izradio 2011. godine je stranica [E-konzultacija](#). Na toj stranici Grad Rijeka provodi Savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, na koja nas obvezuje Zakon, ali na toj stranici nalaze se i E-konzultacije koje smo provodili prije i nakon uvođenja zakonske obveze provedbe Savjetovanja. Razlika je utoliko što se Savjetovanja provode o Odlukama i aktima koji se donose kao službeni dokumenti, a E-konzultacije može se provoditi o različitim temama - koje ne rezultiraju nužno donošenjem službenog akta, nego u kojima želimo provjeriti mišljenje i stav javnosti. Kod E-konzultacija možemo koristiti i anketne upitnike različitog tipa (a/b/c zaokruživanja, pitanja otvorenog tipa i sl.).

Kontekst Uključivanja mladih u rad javnih tijela možemo sagledati i puno šire od provedbe anketa i konzultacija, izrađena je posebna **rubrika** [Aktivno građanstvo](#) i sve što se u ovoj rubrici pojavljuje, primjenjivo je i na Uključivanje mladih kao aktivnih građana u rad javne uprave ili pak u unaprjeđenje zajednice:

- [Pristup informacijama](#)
- [Savjetovanja s javnošću](#)
- [Participativno budžetiranje](#)
- [Zaštita osobnih podataka](#)
- [Reci glasno](#)
- [Važni akti](#)
- [Izbori](#)
- [Moćnost prisustvovanja sjednicama Gradskog vijeća](#)

- [Uključivanje djece i mladih u procese odlučivanja](#)
- [Civilno društvo i volontiranje](#)
- [Portal otvorenih podataka](#)
- [Javna nabava](#)
- [Proračun](#)

Društvene mreže za plasiranje i podjelu sadržaja, ali i uključivanje tj. za dvosmjernu komunikaciju

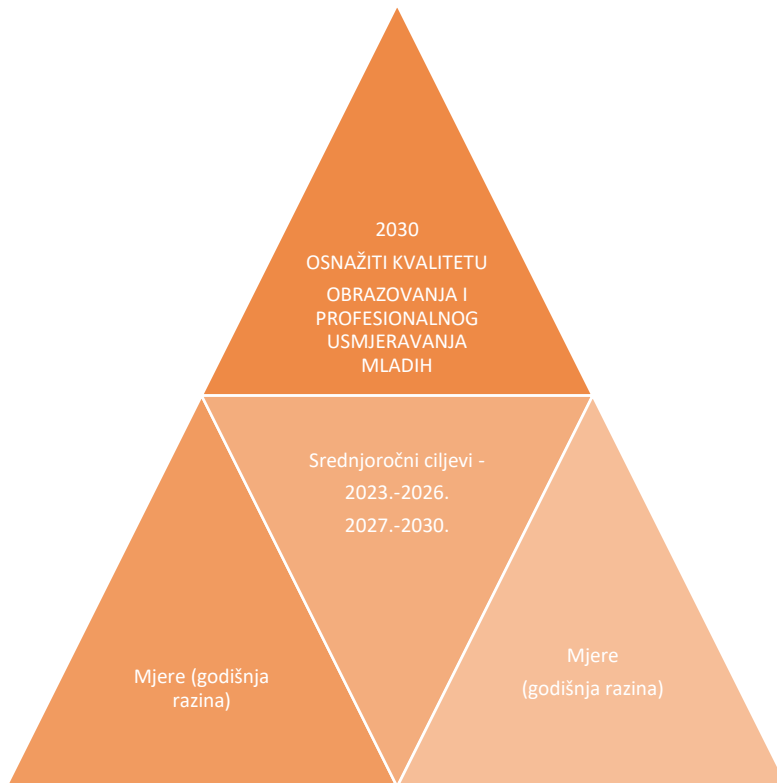
Grad Rijeka ima šest kanala na društvenim mrežama na kojima provodi komunikaciju s građanima, ona se u dvosmjernom smislu ponajviše odvija na Facebooku i Twitteru:

- [Twitter](#) Grada Rijeke – 10.400 pratitelja
- [Facebook Grada Rijeke](#) - 36.000 pratitelja
- [Facebook Moje Rijeke](#) – 52.600 pratitelja
- [Instagram Grada Rijeke](#), - 7.800 pratitelja
- You Tube kanal [Grada Rijeke](#) – 340 pretplatnika
- You Tube kanal [Moje Rijeke](#) – 3.450 pretplatnika

TABLICA MJERA I POKAZATELJA

NOSITELJI	Grad Rijeka, nadležni Odjeli gradske uprave
PARTNERI	<p>Osnovne škole u gradu Rijeci</p> <p>Ustanove predškolskog odgoja i obrazovanja na području grada Rijeke</p> <p>Dom mladih Rijeka</p> <p>Zaklada Sveučilišta u Rijeci</p> <p>Sastavnice Sveučilišta u Rijeci</p> <p>Institut za razvoj obrazovanja</p> <p>Organizacije civilnog društva</p> <p>Srednje škole u gradu Rijeci</p> <p>Ustanove koje provode programe cjeloživotnog učenja</p> <p>Ustanove Grada Rijeke</p> <p>Poslovna akademija Rijeka – P.A.R.</p> <p>Sveučilište u Rijeci</p> <p>Veleučilište u Rijeci</p> <p>Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka</p> <p>Centar tehničke kulture Rijeka</p> <p>Startup inkubator Rijeka</p> <p>Savjet mladih Grada Rijeke</p> <p>Hrvatski zavod za zapošljavanje – Regionalni ured Rijeka</p> <p>HGK- Županijska komora Rijeka</p> <p>Hrvatska udruga poslodavaca</p> <p>Obrtnička komora Primorsko – goranske županije</p> <p>Riječka razvojna agencija (RPA) Porin d.o.o.</p> <p>Centar za socijalnu skrb Rijeka</p> <p>Studentski zbor Sveučilišta u Rijeci</p> <p>Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ</p> <p>Akadska zajednica</p> <p>Središnji državni ured za demografiju i mlade</p> <p>Nezavisna kulturna scena</p> <p>ostali zainteresirani pojedinci</p>

I. Dugoročni razvojni stup- obrazovanje i (samo)zapošljavanje

I. Dugoročni razvojni stup: Obrazovanje		
SREDNJOROČNI CILJEVI (2023.-2026.) – GDJE ŽELIMO BITI 2026.		
SREDNJOROČNI CILJ (1) Unaprijediti dostupnost obrazovnih sadržaja i financijskih injekcija svim mladima, imajući u vidu sve oblike inkluzije		
Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
Grad (su)financira formalne i neformalne obrazovne sadržaje usmjerene mladima	<p><i>Provođenje mjera:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Programi i projekti Zaklade Sveučilišta u Rijeci - Građanski odgoj i obrazovanje - Moja Rijeka - Program “E-matematička učionica” za darovite mlade matematičare - Program “LIADO” - “Likovni istraživački atelje darovitih osnovnoškolca” 	<p>Broj održanih predstavljanja</p> <p>Broj uključenih obrazovnih institucija</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Javne potrebe u tehničkoj kulturi</i> 	<p>Broj prisutnih učenika i roditelja</p> <p>Broj prijavljenih mladih korisnika</p>
<p><i>Stipendije za učenike srednjih škola i studente</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Provođenje sustava stipendiranja mladih u gradu Rijeci mladima</i> - <i>Nagrađivanje sportaša - uključuje stipendije sportaša i potpore perspektivnim sportašima</i> - <i>Dodjeljivanje Tehničko-sportske naknade</i> - <i>Sufinanciranje i suorganiziranje Sajma stipendija</i> 	<p>Broj održanih predstavljanja</p> <p>Broj prijavljenih mladih korisnika</p>
<p>SREDNJOROČNI CILJ (2)</p> <p>Snažnije pružanje potpore visoko motiviranim mladim ljudima, osnaživanjem njihovih životnih vještina i obrazovnih kompetencija</p>		
<p>Kriteriji ili prioriteti provedbe</p>	<p>Mjere</p>	<p>Pokazatelji</p>
<p><i>Potpore studentima i učenicima</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Podrška posebnim programima mladih selekcija</i> - <i>Organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodnim natjecanjima</i> 	<p>Broj održanih predstavljanja</p> <p>Broj prijavljenih mladih korisnika</p> <p>Broj nagrada</p>
<p><i>Grad dodjeljuje nagradu za školski uspjeh</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Nagrađivanje učenika i mentora za postignuća na državnim i međunarodnim natjecanjima</i> - <i>Nagrađivanje učenika i mentora OŠ i SŠ za postignute rezultate na Državnom prvenstvu školskih sportskih društava i Državnim domjadama</i> - <i>Nagrađivanje učenika i mentora OŠ i SŠ za postignute rezultate iz područja astronomije, informatike i mehatronike</i> 	<p>Broj dodijeljenih nagrada</p> <p>Broj nagrađenih učenika</p> <p>Broj nagrađenih mentora</p> <p>Broj održanih predstavljanja</p>
<p><i>Grad osigurava pomoć pri učenju</i></p>	<p><i>Provođenje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Programa „Školsko poslijepodne samo za mene“</i> - <i>Rinkluzija - Riječki model podrške učenicima s teškoćama“</i> 	<p>Broj održanih predstavljanja</p> <p>Broj mladih korisnika</p>

	- Osiguravanje Pomoćnika za učenike pripadnike romske nacionalne manjine	Broj pomoćnika
Grad pruža sustav podrške za NEET mlade	- Osiguravanje programa osposobljavanja, prekvalifikacije ili edukacije za osobe u NEET statusu	Broj mladih korisnika Broj održanih predstavljanja
Grad potiče rad s nadarenim i visoko motiviranim mladim osobama	- Provođenje Javnog poziva za Javne potrebe u tehničkoj kulturi; Laboratorij znanja - Sufinanciranje manifestacije Festival znanosti	Broj mladih korisnika Broj održanih predstavljanja
Građanski odgoj i obrazovanje	- Unaprjeđenje sustava provedbe GOO	Broj mladih korisnika Broj održanih predstavljanja
Zdravstveni odgoj i obrazovanje	- Uvođenje Zdravstvenog odgoja i obrazovanja u zainteresirane osnovne škole Grada Rijeke	Broj mladih korisnika
Dom mladih u funkciji mladih	- Stavljanje na raspolaganje i upravljanje prostorija u DM za aktivnosti za mlade u određenim terminima	Broj održanih aktivnosti Broj mladih korisnika
Srednjoškolski servis Doma mladih u funkciji istraživanja potreba mladih na tržištu rada	- Dijeljenje informacija - Pružanje pravne podrške o radnim pravima srednjoškolaca	Broj održanih aktivnosti Broj dostavljenih informacija

- Grad potiče obrazovanje osoba koje rade s mladima za provedbu aktivnosti koje razvijaju kompetencije definirane Europskim okvirom digitalnih kompetencija s mladima.	- Osiguravanje osposobljavanja osoba koje rade s mladima i nastavnika srednjih škola za provedbu aktivnosti razvoja digitalnih kompetencija - Osiguravanje uvjeta za izradu mobilnog digitalnog alata za mlade kroz koji stječu digitalne kompetencije - Osiguravanje provedbe aktivnosti i održavanje prostora sufinancirano sredstvima Grada Rijeke	- Broj uključenih osoba koje rade s mladima - Broj izrađenih mobilnih digitalnih alata za mlade kroz koju stječu digitalne kompetencije s područja 4. Sigurnost Europskog okvira digitalnih kompetencija - Broj provedenih aktivnosti
Grad osigurava uvjete za provedbu edukacija iz područja	- Osiguravanje provedbe edukacija iz područja medijske pismenosti i	Broj uključenih učitelja i nastavnika iz formalnog obrazovnog sustava

<p><i>medijske pismenosti i kritičkog mišljenja mladih.</i></p>	<p><i>kritičkog razmišljanja mladih namijenjenih osobama koje rade s mladima i nastavnicima</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Osiguravanje izrade audiovizualnih sadržaja u suradnji s lokalnom zajednicom, uključujući i roditelje, s ciljem promocije medijske pismenosti među mladima.</i> 	<p>Broj uključenih osoba koje rade s mladima Broj uključenih mladih</p> <p>Broj izrađenih audiovizualnih sadržaja u suradnji s lokalnom zajednicom, uključujući i roditelje, s ciljem promocije medijske pismenosti među mladima.</p>
<p><i>Grad potiče popularizaciju STEM-a među djecom i mladima</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Provođenje aktivnosti za sustavnu i kontinuiranu popularizaciju STEM-a</i> - <i>Provođenje programa razvoja znanja i vještina iz STEM područja za mlade</i> - <i>Održavanje programa u STEM laboratoriju za mlade</i> - <i>Organiziranje STEM piknika za mlade</i> 	<p>Broj provedenih programa</p> <p>Broj uključenih mladih korisnika</p> <p>Broj održanih STEM piknik za mlade</p>
<p><i>Grad potiče razvoj naprednih digitalnih vještina kod djece i mladih</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Provođenje programa za darovite mlade iz područja informatike i programiranja.</i> 	<p>Broj provedenih program za darovite mlade na području informatike i programiranja</p> <p>Broj uključenih mladih korisnika</p> <p>Broj mladih koji su sudjelovali na državnom natjecanju iz informatike i programiranja.</p>
<p><i>Grad osigurava provedbu programa online savjetovališta za zapošljavanje</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Osiguravanje uvjeta za provedbu online savjetovališta za zapošljavanje</i> - <i>Osiguravanje podrške pri traženju posla ili izrade životopisa putem online savjetovališta za zapošljavanje.</i> - <i>Održanje radionica za ispunjavanje Europass-a i EU životopisa.</i> 	<p>Broj uključenih mladih korisnika</p> <p>Broj održanih radionica za ispunjavanje Europass-a i EU životopisa.</p>

I. Dugoročni razvojni stup:

(Samo)zapošljavanje

SREDNJOROČNI CILJEVI (2023.-2026.) – GDJE ŽELIMO BITI 2026.

KVALITETNA RADNA MJESTA (3)

Stvaranje povoljnih uvjeta za razvoj poduzetništva kroz poticanje poduzetnika i organizacija čime se omogućuje otvaranje novih i kvalitetnih radnih mjesta

UNAPRJEĐENE POSLOVNE KOMPETENCIJE (4)

Utjecaj na razvoj kompetencija mladih u svrsi poboljšanja njihove zapošljivosti, (samo)zapošljavanja i općenito jačanja njihovog društveno-ekonomskog potencijala.

SREDNJOROČNI CILJ

KVALITETNA RADNA MJESTA (3)

Stvaranje povoljnih uvjeta za razvoj poduzetništva kroz poticanje poduzetnika i organizacija čime se omogućuje otvaranje novih i kvalitetnih radnih mjesta

Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<i>Grad osigurava podršku poduzetništvu, inovacijama i zaposlenosti</i>	- <i>Financijska podrška poduzetnika i inovatora</i>	Broj mladih poduzetnika kojima su dodijeljena bespovratna sredstva Broj poduzetnika s većim potencijalom zapošljavanja kojima su dodijeljena bespovratna sredstva Broj poduzetnika s novozaposlenom mladom osobom kojima su dodijeljena bespovratna sredstva Broj mladih poduzetnika iz programa Startup inkubatora kojima su dodijeljena bespovratna sredstva Vrijednost i broj dodijeljenih potpora za komercijalizaciju inovacija Broj poduzetnika uključenih u projekte Broj mladih uključenih u projekte Rezultati projekata

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Projekti podrške poduzetništvu i zapošljavanju</i> 	
<p><i>Grad potiče razvoj poduzetničke infrastrukture</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Razvoj poduzetničkih inkubatora</i> - <i>Razvoj Startup inkubatora Rijeka</i> - <i>Razvoj co-working prostora</i> 	<p>Broj novih/poboljšanih programa i usluga poduzetničkih inkubatora</p> <p>Broj novih/poboljšanih programa i usluga Startup inkubatora Rijeka</p> <p>Ukupni kapacitet co-working prostora (maksimalni broj korisnika)</p> <p>Poboljšanje uvjeta co-working prostora</p>

SREDNJOROČNI CILJ (2)

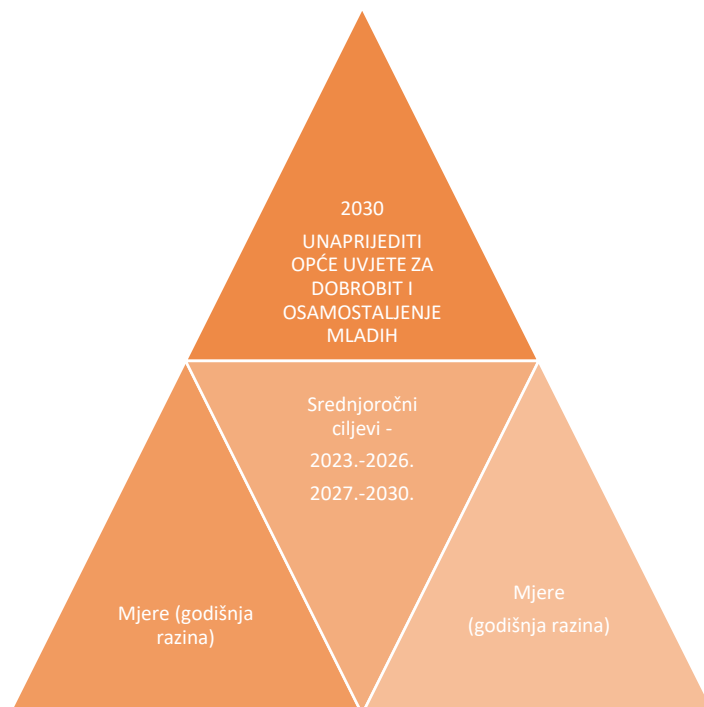
(2) BOLJE POSLOVNE KOMPETENCIJE

Utjecaj na razvoj kompetencija mladih u svrsi poboljšanja njihove zapošljivosti, (samo)zapošljavanja i općenito jačanja njihovog društveno-ekonomskog potencijala.

Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<p><i>Grad stvara preuvjete za poticanje razvoja poslovnih kompetencija</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Razvoj poduzetničkih kompetencija djece</i> - <i>Razvoj poslovnih i poduzetničkih kompetencija mladih</i> 	<p>Broj korisnika programa RInovatoRI</p> <p>Izrada kurikuluma programa RInovatoRI</p> <p>Ukupna vrijednost sufinanciranih projekata učeničkih zadruga</p> <p>Broj djece uključen u rad sufinanciranih učeničkih zadruga</p> <p>Udio mladih korisnika inkubacijskog programa Startup inkubatora Rijeka</p>

		<p>Udio mladih korisnika dodatnih, specijaliziranih i/ili naprednih programa i edukacija Startup inkubatora Rijeka</p> <p>Udio mladih korisnika co-working prostora</p> <p>Udio mladih korisnika programa i usluga poduzetničkih inkubatora Grada Rijeke</p> <p>Broj događaja/suradnji</p> <p>Broj mladih sudionika/korisnika</p>
<p><i>Grad potiče promociju (samo)zapošljavanja mladih</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Medijska promocija aktivnosti mladih/za mlade u području poduzetništva i zapošljavanja</i> - <i>Promotivni i informativni događaji</i> 	<p>Broj medijskih objava</p> <p>Broj događaja</p>

II. Dugoročni razvojni stup- dobrobit i osamostaljivanje mladih

II. Dugoročni razvojni stup: Dobrobit mladih		
SREDNJOROČNI CILJ (1) (2023.-2026.)		
Doprinijeti povećanju kvalitete života mladih u društvu - GDJE ŽELIMO BITI 2026.		
Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
Grad pruža podršku savjetovalištu za reproduktivno zdravlje mladih	<ul style="list-style-type: none"> - Osiguravanje usluga zdravstvenog odgoja - Osiguravanje usluga liječnika školske medicine - Osiguravanje usluga psihologa - Osiguravanje usluga ginekologa - Centri za mlade-savjetovališta otvorenih vrata 	<p>Broj mladih korisnika usluga zdravstvenog odgoja</p> <p>Broj mladih korisnika usluga liječnika školske medicine</p> <p>Broj mladih korisnika usluga psihologa</p> <p>Broj mladih korisnika usluga ginekologa</p>

<i>Grad osigurava potporu za provedbu usluga psihološkog savjetovanja za mlade (SSC)</i>	<i>-Osiguravanje uvjeta za provedbu individualnog i grupnog savjetovanja</i>	Broj mladih korisnika usluge psihološkog savjetovanja
<i>Grad djeluje u smjeru podizanja svijesti i destigmatizacija vezane za mentalno zdravlje mladih</i>	<i>-Podizanje svijesti i destigmatizacija vezana za mentalno zdravlje mladih (portal Grada Rijeke svejeok!)</i>	Broj mladih korisnika portala Broj javno objavljenih savjeta
<i>Grad potiče zdrave stilove života (npr. preventivski programi za sprečavanje ovisničkih ponašanja, kratki lanci opskrbe lokalnih proizvoda)</i>	<i>Promocija zdravih stilova života</i>	Broj sufinanciranih projekata
<i>Grad pruža potporu za obrazovanje socijalno ugroženim mladim osobama</i>	<i>-Grad pruža novčanu potporu za obrazovanje socijalno ugroženim mladim osobama</i>	Broj mladih korisnika novčane potpore za srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje
<i>Grad osigurava uvjete za veću mobilnosti mladih osoba s invaliditetom</i>	<i>- Financiranje prijevoza osoba s invaliditetom</i>	Broj mladih korisnika javnog gradskog prijevoza Broj mladih korisnika specijaliziranog prijevoza Broj kombi vozila u udrugama koje osiguravaju prijevoz članovima Broj mladih korisnika podmirenja troškova auto-škole
<i>Grad pruža potporu realizaciji projekata psihosocijalne zaštite koji uključuju mlade</i>	<i>-Sufinanciranje projekta GDCK -Sufinanciranje projekata za osobe s invaliditetom -Sufinanciranje projekata za ostale socijalno osjetljive skupine</i>	Broj sufinanciranih projekta GDCK Broj sufinanciranih projekata za osobe s invaliditetom Broj sufinanciranih projekata za ostale socijalno osjetljive skupine

SREDNJOROČNI CILJ (2): (2023.-2026.)

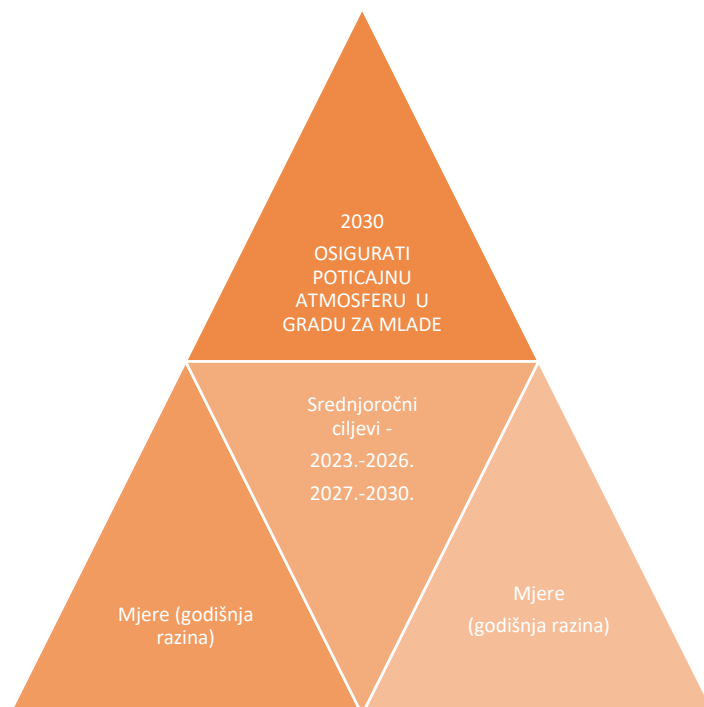
Stvarati poticajno okruženje za osamostaljivanje mladih- GDJE ŽELIMO BITI 2026.

Kriteriji ili prioriteta provedbe	Mjere	Pokazatelji
--	--------------	--------------------

Lista stanova za mlade Grada Rijeke		
<i>Analiza postojeće Liste prioriteta i najmoprimaca</i>	<i>- Utvrđenje potrebe stambenog zbrinjavanja osoba mlađih od 30 godina i potrebe za formiranjem posebne Liste za mlade</i>	Analiza potreba
<i>Izmjena Odluke o najmu stanova</i>	<i>- Nova glava u Odluci o najmu stanova koja uređuje postupak, uvjete i mjerila za formiranje Liste za mlade i objava Odluke u službenom glasilu Grada Rijeke</i>	Donesena izmjena Odluke o najmu stanova
<i>Objava javnog poziva za podnošenje zahtjeva za davanje stanova u najam</i>	<i>-Iskaz interesa mladih za smještaj u gradskom stanu</i>	Broj prijava na javni poziv
<i>Obrada prijava i zaprimljene dokumentacije</i>	<i>-Formiranje lista stanova za mlade</i>	Formirana Lista za mlade
<i>Pokretanje postupka preuzimanja u posjed stanova od najmoprimaca koji krše ugovore</i>	<i>-Provođenje postupaka radi preuzimanja u posjed stanova od najmoprimaca koji krše ugovore</i>	Broj stanova preuzetih u posjed
<i>Procjena stanja raspoloživih stanova, potrebnih radova i ulaganja</i>	<i>-Izrada Troškovnika i planova adaptacije raspoloživih stanova u cilju dovođenja istih u stanje pogodno za stanovanje i najam</i>	Izrađeni troškovnici i planovi adaptacije
<i>Poduzimanje radova radi dovođenja stanova u stanje pogodno za stanovanje i dodjela stanova u najam</i>	<i>-Dodjela stanova u najam mladim korisnicima - Sklapanje ugovora o najmu</i>	Broj raspoloživih stanova pogodnih za stanovanje i najam Broj sklopljenih ugovora o najmu
<i>Provođenje mjere pod nazivom Doprinos grada Rijeke poboljšanju studentskog standarda</i>	<i>-Sufinanciranje javnog prijevoza redovitih studenata Sveučilišta u Rijeci</i>	Broj mladih korisnika

<i>Oslobođenje plaćanja komunalnog doprinosa temeljem čl. 23. Odluke o komunalnom doprinosu fizičkih osoba koje grade ili kupuju stambeni objekt, kojim rješavaju svoje stambeno pitanje</i>	<i>- Oslobođenje plaćanja komunalnog doprinosa za mlade koji grade ili kupuju stambeni objekt, kojim rješavaju svoje stambeno pitanje</i>	Broj mladih korisnika
--	---	-----------------------

III. Dugoročni razvojni stup: poticanje, osnaživanje i dijalog s mladima

III. Dugoročni razvojni stup: Poticanje, osnaživanje i dijalog s mladima		
SREDNJOROČNI CILJEVI – (2023.-2026.) - GDJE ŽELIMO BITI 2026.		
SREDNJOROČNI CILJ (1)		
Informiranje i uključivanje mladih u osmišljavanje i konzumiranje sadržaja kulturnih događanja		
Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<p><i>Preoblikovanje portala MojaRijeka u Portal za mlade - Informiranost i participacija mladih oko kulturnih i drugih sadržaja i kreiranju istih</i></p>	<p><i>-Formiranje medijskog kanala za distribuciju informacija mladima, za educiranje i istraživanje potreba mladih</i></p> <p><i>-Osmišljavanje informativne-digitalne prezentacije o djelovanju i radu Savjeta mladih GR</i></p>	<p>Pokretanje platforme gdje će mladi kreirati i konzumirati sadržaj</p> <p>Daljnje razvijanje postojećih programa za mlade u virtualnom obliku kao i kreiranje novih virtualnih sadržaja za mlade</p> <p>Broj mladih korisnika uključenih u osmišljavanje sadržaja</p> <p>Broj mladih informiranih o radu Savjeta mladih GR</p>

		Broj mladih koji konzumiraju sadržaj
		Broj mladih koji platformu prepoznaju kao „svoje“ digitalno mjesto za informiranje
SREDNJOROČNI CILJ (2)		
Studentska praksa 2023. – 2027.		
Kriteriji ili prioriteta provedbe	Mjere	Pokazatelji
<p><i>Ojačati kompetencije studenata prilikom uključivanja na tržište rada</i></p> <p><i>Oснаživanje mladih za aktivno su(djelovanje u lokalnoj zajednici)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Usmjeravanje studenata prema usvajanju odgovarajućih znanja i vještina, upotpuniti teorijsko znanje studenata s praktičnim, omogućiti pripremu prijave projekata kroz iskustvo rada u struci, razvijanje osjećaja profesionalne odgovornosti i etike te kvalitetnije uključivanje studenata u budući profesionalni rad</i> - <i>Provođenje natječaja za organizacije civilnog društva mladih i za mlade</i> - <i>Pružanje podrške u provedbi projekata mladih i za mlade (primjer dobre prakse Projekt AKCIJA ZA 5!)</i> - <i>Aktivno uključivanje Savjeta mladih GR u provedbu i praćenje provedbe strateških dokumenata GR za mlade (Program i Institucionalni operativni planovi provedbe</i> - <i>Uključivanje mladih u manifestacije Grada Rijeke (Riječke mažoretkinje Grada Rijeke)</i> - <i>Promocija i poticanje volontiranja u lokalnoj zajednici (Obilježavanje</i> 	<p>Broj studenata koji su prošli studentsku praksu</p> <p>Broj prijavljenih programa na Pozivu za predlaganje programa Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke – Programi za mlade</p> <p>Broj organizacija civilnog društva mladih i za mlade koji su sufinancirani u okviru natječaja (npr. Otvoreni natječaj za male potpore Ureda Grada)</p> <p>Broj korisnika mladih u provedbi projekata mladih i za mlade (npr. Projekt AKCIJA ZA 5!)</p> <p>Broj aktivnosti članova SMGR u okviru strateških dokumenata GR za mlade</p> <p>Broj preporuka Savjeta mladih GR za unapređenje strateških dokumenata GR za mlade</p> <p>Broj manifestacija u kojima su sudjelovale Riječke mažoretkinje Grada Rijeke</p> <p>Broj sudionika manifestacije obilježavanje Međunarodnog dana volontera – broj mladih nagrađenih u kategoriji Volonteri godine GR, Školski volonterski klubovi</p>

	<i>Međunarodnog dana volontera)</i>	Broj objava u lokalnim i društvenim medijima kao što su Facebook, Instagram itd
--	-------------------------------------	---

SREDNJOROČNI CILJ (3)		
Javne potrebe u kulturi – Programi za mlade		
Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<p><i>Omogućavanje jednostavnijeg pristupa sredstvima javnog financiranja mladima od 15 do 30 godina starosti.</i></p> <p><i>PROGRAMI MLADIH – intelektualne i osobne usluge i tekuće donacije u novcu</i></p>	<p>- <i>Poziv za predlaganje Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke – Programi za mlade</i></p>	<p>Broj prijavljenih programa</p> <p>Broj prijavljenih udruga</p> <p>Broj prijavljenih mladih korisnika</p>
SREDNJOROČNI CILJ (4)		
Osnivanje Odjela za mlade pri Gradskoj knjižnici Rijeka		
Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji

<p><i>Prostor koji će mladi slobodno koristiti za formalna i neformalna druženja i prakse te za koji će skupa s GKRI kreirati sadržaje</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Platforma za ustupanje mladima na slobodno korištenje i prilika da ta skupina ima vlastiti prostor za sve vrste potreba, s jednim od osnovnih ciljeva da što veći broj svojih usluga nude korisnicima besplatno</i> 	<p>Broj mladih korisnika koji će koristiti prostor OZM</p> <p>Broj projekata, sadržaja, programa koji u nastali ili se odvijali u prostoru</p> <p>Broj škola i fakulteta koji sudjeluju u radu OZM-a</p> <p>Suradnja s udrugama u Rijeci koje se bave mladima</p> <p>Broj pilot aktivnosti iz područja književnosti, gaminga, održivog razvoja, glazbe i inkluzivnosti</p>
--	--	--

SREDNJOROČNI CILJ (5)

Uspostavljanje suradnje sa Školom za primijenjenu umjetnost u Rijeci i Akademijom primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci te Centrom za rehabilitaciju Rijeka - Odjel za psihosocijalnu rehabilitaciju i radnu okupaciju osoba s poremećajem iz spektra autizma

Kriteriji ili prioritete provedbe	Mjere	Pokazatelji
<p><i>Osigurati mladim umjetnicima (učenicima i studentima) prostor u kojem mogu izlagati i predstaviti svoj rad(ove), osmisliti koncept kao i sam postav izložbe</i></p> <p><i>Korisnicima CZR Rijeka omogućiti prostor u kojem će izlagati i prezentirati svoje radove koji su produkti rehabilitacijskih radionica unutar Centra</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Suradnja sa ŠPUR-om / APURI-om, organizacija izložbi u izložima gradske uprave na Korzu 16</i> - <i>Suradnja sa Odjelom za psihosocijalnu rehabilitaciju i radnu okupaciju osoba s poremećajem iz spektra autizma pri Centru za rehabilitaciju Rijeka</i> 	<p>Broj izložbi</p> <p>Broj uključenih/predstavljenih učenika i studenata</p> <p>Broj izložbi</p> <p>Broj uključenih mladih korisnika</p>

SREDNJOROČNI CILJ (6)

Uključiti mlade u programe kulture te poticati njihovo sudjelovanje kroz osmišljavanje, organizaciju i provedbu filmskog programa.

Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<i>Uključivanje mladih u programe kulture te poticanje njihovog sudjelovanja kroz osmišljavanje, organizaciju i provedbu filmskog programa</i>	- <i>Suradnja Art kina, Prve riječke hrvatske gimnazije i Gimnazije Andrije Mohorovičića</i>	Broj izravnih korisnika odnosno učenika srednjih škola uključeno ju produkciju filmskog programa Broj neizravnih korisnika, učenika srednjih škola uključeno u popratne aktivnosti kao publika
SREDNJOROČNI CILJ (7) Gradska knjižnica Rijeka i volonteri GKRI-a organiziraju aktivnosti za mlade čitateljskih klubova		
Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<i>Uključivanje mladih u aktivnosti unutar čitateljskih klubova GKR</i>	- <i>Aktivnosti za mlade unutar čitateljskih klubova, GKR i volonteri</i>	Broj provedenih aktivnosti u čitateljskim klubovima Gradske knjižnice Rijeka Provedena evaluacija - povratna informacija o zadovoljstvu mladih korisnika uključenih u aktivnosti čitateljskih klubova
SREDNJOROČNI CILJ (8) Održanje radionica za zainteresirane mlade korisnike na temu "Moj prvi projekt" usmjereno na Poziv Programa javnih potreba u kulturi u području mladih te pružanje mentorske podrške		
Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<i>Povećanje broja prijava na Poziv Programa javnih potreba u kulturi u području mladih</i>	- <i>Održavanje radionica za zainteresirane mlade korisnike na temu "Moj prvi projekt" usmjereno na Poziv Programa javnih potreba u kulturi u području mladih te pružanje mentorske podrške pri prijavi svog prvog projekata</i>	Broj održanih radionica "Moj prvi projekt" te su mladi korisnici usvojili nova znanja i vještine s ciljem kvalitetnije prijave svog prvog projekta Pružena je mentorska podrška za minimalno jednu mladu osobu koja iskazuje interes za prijavom svog prvog projekta u zajednici
SREDNJOROČNI CILJ (9) Osiguravanje adekvatnog prostora u centru grada namijenjen mladima za organizaciju i realizaciju programa. Izraditi Odluku o dodjeljivanju prostora kojima upravlja Odjel za kulturu, raspisati natječaj za upravljanje prostorima Omladinski Kulturni Centar Palach (OKC) i Filodrammatica, predati prostore OKC Palach i Filodrammatica na upravljanje		
Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<i>Adekvatan prostor u centru grada dan na upravljanje i korištenje udrugama i mladima za organizaciju i</i>	- <i>Izraditi Pravilnik o dodjeljivanju prostora</i>	Izrađen Pravilnik za dodjelu prostora kojima upravlja Odjel za kulturu

<i>realizaciju svojih programa, projekata, predavanja, radionica, konferencija, događanja</i>	<i>kojima upravlja Odjel za kulturu</i> - <i>Raspisati natječaj za upravljanje prostorima Omladinski Kulturni Centar Palach (OKC) i Filodrammatica</i> - <i>Predati prostore OKC Palach i Filodrammatica na upravljanje</i>	Raspisan natječaj za upravljanje prostorima OKC Palach i Filodrammatica Potpisan ugovor s odabranim ponuditeljem Prostori OKC Palach i Filodrammatica predani na upravljanje
---	---	--

SREDNJOROČNI CILJ (10)

Uspostaviti dugoročni sustav zagovaranja politika za mlade u Gradu Rijeci- Ambasadori mladih- Lobbying for youth work

Kriteriji ili prioriteti provedbe	Mjere	Pokazatelji
<p><i>Savjetovanje o imenovanju koordinacijskog tima Grada Rijeke zaduženog za koordinaciju rada sustava zagovaranja</i></p> <p><i>Formiranje radnog tima- Ambasadori mladih</i></p> <p><i>Kontinuirano osnaživanje dionika za snažno zagovaranje</i></p>	<p><i>-Savjetovanje s pročelnicima vezano za doneseni zaključak Gradonačelnika o imenovanju koordinacijskog tima Grada Rijeke zaduženoga za izradu i koordinaciju rada na Programu razvoja za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023.- 2030. i produljenje istoga za provedbu PzM i zagovaranja politika za mlade</i></p> <p><i>-Savjetovanje s čelnicima Grada o definiranim prijedlozima pročelnika</i></p> <p><i>-Donošenje zaključka Gradonačelnika s imenovanim koordinacijskim timom Grada Rijeke zaduženim za koordinaciju rada sustava zagovaranja- Ambasadori mladih</i></p> <p><i>-Osnivanje trajne radne skupine vanjskih zagovaratelja politika za mlade (institucije i organizacije koje su članice radnih skupina za pripremu strateškog dokumenta Program za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2023.- 2030.)</i></p> <p><i>-Organizacija edukacije na temu zagovaranja politika za mlade u Gradu Rijeci za sve uključene dionike</i></p>	<p>Imenovani Ambasadori mladih u Gradu Rijeci</p> <p>Osnovana Trajna radna skupina</p> <p>Potvrda dionicima o prolasku treninga</p>

<i>Poziv čelnicima za akciju (Call for action)</i>	<i>-Kava s čelnicima na temu zagovaranja potreba detektiranih u radu koordinacijskog tima Grada Rijeke i trajne radne skupine sa konkretnim zaključkom i akcijama koje će uslijediti.</i>	Provedene dvije akcije na godišnjoj razini
<i>Provedba Sporazuma o prijateljstvu i suradnji Savjeta mladih gradova Rijeke, Opatije i Križevaca</i>	<i>-Provedba aktivnosti s ciljem promicanja i zagovaranja prava, potreba i interesa mladih na lokalnoj razini -Kontinuirano zastupanje/predstavljanje mladih u procese donošenja odluka</i>	Broj provedenih aktivnosti Broj uključenih mladih korisnika

IZAZOVI	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljni resursi (financijski, ljudski i ostali kapaciteti nositelja i partnera) - izostanak motivacije mladih za uključivanje - manjak prostorno pristupačnih stanova koji bi bili pogodni za život osoba s invaliditetom - dinamika raspisivanja EU poziva
----------------	---